

Народна банка на Република Македонија
Сектор за супервизија, банкарска регулатива и финансиска стабилност
Дирекција за финансиска стабилност и банкарска регулатива

***ИЗВЕШТАЈ ЗА БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ПРВИОТ КВАРТАЛ
ОД 2012 ГОДИНА***

октомври 2012 година

СОДРЖИНА

Резиме.....	7
I. Структура на банкарскиот систем.....	8
1. Број на банки и сопственичка структура на банкарскиот систем.....	8
2. Концентрација и пазарно учество на банките	8
II. Активности на банките	10
1. Степен на финансиско посредување	10
2. Биланс на состојба на банките.....	10
3. Кредитна активност на банките.....	14
4. Депозитна активност на банките	20
III. Ризици во банкарското работење	26
1. Кредитен ризик	26
1.1. Квалитет на кредитното портфолио на банкарскиот систем.....	26
1.2. Стрес-тестирање на чувствителноста на банкарскиот систем на зголемување на кредитниот ризик.....	30
2. Ликвидносен ризик.....	31
3. Валутен ризик	40
4. Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.....	44
4.1. Структура на каматочувствителните средства и обврски	44
4.2. Пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности	47
5. Ризик од несолвентност	48
5.1. Показатели за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем	48
5.2. Стрес-тестирање на отпорноста на банкарскиот систем на симулирани хипотетички шокови	53
6. Профитабилност	54
6.1. Структура на приходите и расходите на банкарскиот систем	55
6.2. Движење на каматните стапки и каматниот распон на банкарскиот систем	58
6.3. Показатели за профитабилноста и ефикасноста на банките	59
АНЕКСИ.....	61

ГРАФИКОНИ

- Графикон бр. 1 Структура на поважните позиции од билансите на банките според претежната сопственост на банките 8
- Графикон бр. 2 Подружници на странски банки, број и учество во вкупната актива.... 8

Графикон бр. 3 Херфиндалов индекс	9
Графикон бр. 4 Показател ЦР5.....	9
Графикон бр. 5 Пазарно учество на поединечните банки во вкупната актива на банкарскиот систем	9
Графикон бр. 6 Степен на финансиско посредување.....	10
Графикон бр. 7 Квартален раст на вкупната актива, кредитите и депозитите на нефинансиските субјекти.....	10
Графикон бр. 8 Квартален (горе) и годишен (долу) раст на вкупната актива, кредитите и депозитите на нефинансиските субјекти, во %	11
Графикон бр. 9 Квартална (горе) и годишна (долу) динамика на портфолиото на хартии од вредност.....	12
Графикон бр. 10 Структура на портфолиото на хартии од вредност	12
Графикон бр. 11 Квартална (горе) и годишна (долу) динамика на вкупните заеми на банките	13
Графикон бр. 12 Обврски кон нерезидентите	14
Графикон бр. 13 Побарувања од нерезидентите	14
Графикон бр. 14 Движење на вкупните кредити	15
Графикон бр. 15 Годишни стапки на раст на вкупните кредити на нефинансиските субјекти.....	15
Графикон бр. 16 Квартални стапки на раст на вкупните кредити на нефинансиските субјекти.....	15
Графикон бр. 17 Годишни промени на кредитите според сектори.....	16
Графикон бр. 18 Квартални промени на кредитите според сектори	16
Графикон бр. 19 Просечна пондерирани каматна стапка и рочност на новоодобрените кредити на претпријатијата (горе) и домаќинствата (долу)	17
Графикон бр. 20 Годишни стапки на промена на кредитите според валутата	18
Графикон бр. 21 Квартални стапки на промена на кредитите според валутата	19
Графикон бр. 22 Валутна структура на кредитите по сектори.....	19
Графикон бр. 23 Годишни стапки на промена на кредитите според рочноста	19
Графикон бр. 24 Квартални стапки на промена на кредитите според рочноста	20
Графикон бр. 25 Нефункционални кредити во вкупните кредити	20
Графикон бр. 26 Депозити на нефинансиските субјекти	21
Графикон бр. 27 Квартален (горе) и годишен раст (долу) на депозитите на нефинансиските субјекти.....	21
Графикон бр. 28 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти по валута	22
Графикон бр. 29 Годишна динамика на депозитите на нефинансиските субјекти по валута	22
Графикон бр. 30 Валутна структура на депозитите на нефинансиските субјекти	22
Графикон бр. 31 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според сектор.....	23
Графикон бр. 32 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според сектор, во %	23
Графикон бр. 33 Годишна динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според сектор, во %.....	23
Графикон бр. 34 Секторска структура на депозитите на нефинансиските субјекти	24
Графикон бр. 35 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според рочноста.....	24

Графикон бр. 36 Годишна динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според рочноста.....	24
Графикон бр. 37 Рочна структура на депозитите на нефинансиските субјекти.....	25
Графикон бр. 38 Состојба (горе) и квартални промени (долу) на вкупната кредитна изложеност.....	26
Графикон бр. 39 Квартална апсолутна промена на компонентите на кредитната изложеност.....	27
Графикон бр. 40 Квартални стапки на промена на нефункционалните кредити кон нефинансиските субјекти.....	27
Графикон бр. 41 Квартална апсолутна промена на кредитната изложеност според категоријата на ризик.....	27
Графикон бр. 42 Премин на кредитната изложеност од редовен во нефункционален статус.....	28
Графикон бр. 43 Структура на кредитната изложеност според деновите на доцнење во исплатата на кредитите.....	28
Графикон бр. 44 Показатели за квалитетот на кредитното портфолио на банкарскиот систем.....	29
Графикон бр. 45 Квартална промена на реструктурираната, пролонгираната и нето отпишаната изложеност.....	29
Графикон бр. 46 Учество на необезбедената изложеност во вкупната кредитна изложеност.....	30
Графикон бр. 47 Кредитна изложеност според месечните примања на физичките лица.....	30
Графикон бр. 48 Стапка на адекватност на капиталот, пред и по симулацијата.....	30
Графикон бр. 49 Годишна промена на ликвидни средства на банките, според валута.....	32
Графикон бр. 50 Состав на ликвидните средства на банките - апсолутни износи и годишни промени.....	32
Графикон бр. 51 Движење на основните каматни стапки, во денари и во евра.....	33
Графикон бр. 52 Показатели за ликвидноста на банкарскиот систем.....	33
Графикон бр. 53 Показатели за ликвидност на банкарскиот систем за позициите во денари (горе) и девизи (долу).....	34
Графикон бр. 54 Квартална промена на користените извори на финансирање од матичните лица.....	34
Графикон бр. 55 Промена на ликвидните средства/промена на вкупните извори на средства на квартална основа.....	35
Графикон бр. 56 Структура на паричните приливи и одливи на банкарскиот систем.....	36
Графикон бр. 57 Избрани показатели за ликвидноста за поединечните банки.....	37
Графикон бр. 58 Концентрација на депозитите во банкарскиот систем.....	38
Графикон бр. 59 Структура на средствата и обврските на банките според договорната преостаната рочност.....	38
Графикон бр. 60 Договорна преостаната рочна (не)усогласеност меѓу средствата и обврските по рочни сегменти.....	39
Графикон бр. 61 Резултати од симулацијата за повлекување 20% од депозитите на домаќинствата (горе) и за повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти (долу).....	40
Графикон бр. 62 Квартална промена на активата и пасивата со валутна компонента и на вкупната актива.....	41

Графикон бр. 63 Квартална (горе) и годишна (долу) промена на активата и пасивата со валутна компонента и на вкупната актива	41
Графикон бр. 64 Структура на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента	42
Графикон бр. 65 Учество на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента во сопствените средства на банките.....	42
Графикон бр. 66 Динамика на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента, по валути	43
Графикон бр. 67 Сооднос на агрегатната девизна позиција и сопствените средства, по одделни банки.....	43
Графикон бр. 68 Структура на каматочувствителните средства и обврски според типот на каматната стапка	44
Графикон бр. 69 Каматочувствителни средства, според типот на каматните стапки ...	45
Графикон бр. 70 Каматочувствителни обврски, според типот на каматните стапки.....	45
Графикон бр. 71 Јаз меѓу каматочувствителните средства и обврски, според типот на каматните стапки.....	46
Графикон бр. 72 Апсолутен износ на каматочувствителните средства и обврски според рочната структура и типот на каматните стапки.....	46
Графикон бр. 73 Јаз меѓу каматочувствителните средства и обврски, според типот на каматните стапки и валутата	47
Графикон бр. 74 Нето пондерирана вредност и однос на вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности и сопствените средства, според типот на каматните стапки	47
Графикон бр. 75 Показатели за солвентноста и капитализираноста	48
Графикон бр. 76 Годишни стапки на промена на компонентите на показателите за солвентност и капитализираност	49
Графикон бр. 77 Годишни промени на избрани ставки од сопствените средства (горе) и структура на сопствените средства (долу).....	50
Графикон бр. 78 Структура на износот на субординирани инструменти коишто се вклучени во дополнителниот капитал I, според нивната преостаната рочност, со состојба на 31.3.2012 година (горе) и намалување на адекватноста на капиталот (АК) во наредниот период врз основа на навлегување на субординираните инструменти во последните пет години до рокот на достасување, при сè друго непроменето (долу)...	51
Графикон бр. 79 Структура на сопствените средства, според употребата за покривање на одделните ризици	52
Графикон бр. 80 Годишна, апсолутна и процентуална промена на сопствените средства, според употребата за покривање на одделните ризици	52
Графикон бр. 81 Стапка на адекватност на капиталот, по поединечна банка	53
Графикон бр. 82 Апсолутен пораст/намалување на главните приходи и расходи, во однос на истиот период од претходната година	55
Графикон бр. 83 Структура на вкупните приходи	55
Графикон бр. 84 Секторска структура на приходите од камати.....	56
Графикон бр. 85 Секторска структура на расходите од камати	56
Графикон бр. 86 Користење на вкупните приходи.....	57
Графикон бр. 87 Структура на оперативните трошоци	57
Графикон бр. 88 Добивка пред исправка на вредноста и пред оданочување, добивка по исправка на вредноста, а пред оданочување.....	58
Графикон бр. 89 Движење на активните (горе) и пасивните (долу) каматни стапки ...	58

Графикон бр. 90 Каматен распон	59
Графикон бр. 91 Нето каматна маргина	60
Графикон бр. 92 Нето каматна маргина, по поединечни банки.....	60

ТАБЕЛИ

Табела бр. 1 Структура на активата и пасивата на ниво на банкарскиот систем	11
Табела бр. 2 Кредитна изложеност по одделни дејности/кредитни производи.....	17
Табела бр. 3 Резултати од симулациите	31
Табела бр. 4 Извори на финансирање на банките	35
Табела бр. 5 Валутна структура на активата и пасивата со валутна компонента и на јазот помеѓу нив	42
Табела бр. 6 Валутна структура на активата и пасивата со валутна компонента и на јазот помеѓу нив	43
Табела бр. 7 Валутна структура на активата и пасивата со валутна компонента и на јазот помеѓу нив	44
Табела бр. 8 Резултати од стрес-тест симулациите за отпорноста на банкарскиот систем и одделните банки на хипотетички шокови.....	54
Табела бр. 9 Показатели за профитабилноста и ефикасноста во работењето на банкарскиот систем	59

Резиме

Во првиот квартал од 2012 година банкарскиот систем ја задржа својата стабилност и сигурност. Активностите на банкарскиот систем продолжија да се зголемуваат, но со забавена динамика во однос на претходниот квартал. Нивниот раст главно беше поддржан од растот на депозитите на населението и тоа пред сè на денарските депозити. Имено, во првите три месеци од 2012 година продолжи склоноста за штедење во денари, којашто се засили во последните месеци од 2011 година. Така, за само еден квартал денарските депозити се зголемија за 6,6%, наспроти намалувањето на девизните депозити.

Влошувањето на квалитетот на кредитното портфолио е присутно и во првиот квартал на 2012 година, а произлегува главно од секторот „претпријатија и други клиенти“. Растот на нефункционалните кредити забрза, што предизвика зголемување на нивното учество во вкупните кредити, коешто на 31.3.2012 година достигна 10,2%. Сепак, целосната покриеност на нефункционалните кредити со пресметаната исправка на вредноста и посебна резерва го намалува ризикот од поголеми негативни ефекти врз стабилноста на банките во случај на евентуално натамошно влошување на квалитетот на кредитното портфолио. Зголемениот кредитен ризик, што се должи на растот на расходите врз основа на издвоената исправка на вредноста, е главниот причинител на влошената профитабилност на ниво на банкарскиот систем. Така, во првото тримесечје на 2012 година, и покрај растот на нето каматниот приход, македонскиот банкарски систем оствари негативен финансиски резултат од 229,9 милиони денари, а учеството на банките коишто остварија загуба во вкупната актива на банкарскиот систем достигна 34,3% (15,1% на 31.3.2011 година).

Наспроти растот на кредитниот ризик, ликвидноста и солвентноста на банкарскиот систем дополнително зајакнаа, а резултатите од спроведеното стрес-тестирање покажуваат задоволителна отпорност на банкарскиот систем на симулираните шокови.

Јакнењето на ликвидноста се темелеше пред сè врз растот на вложувањата во денарски ликвидни инструменти (благајнички записи на Народната банка). Показателите за ликвидноста се подобрија, а воедно дојде и до позитивни поместувања во рочната структура преку стеснување на рочната неусогласеност меѓу средствата и обврските. На 31.3.2012 година, сите банки го исполнуваа минималното ниво на стапките на ликвидност (во вредност од 1) до 30 дена и до 180 дена.

Солвентноста на банкарскиот систем бележи натамошно подобрување. На 31.3.2012 година стапката на адекватност на капиталот достигна 17,5%. Растот на адекватноста на капиталот е резултат на повисоките стапки на раст на капиталните позиции, во споредба со растот на активностите на банките. Тоа придонесе за зајакнување на „слободниот“ капитал над минималното ниво потребно за покривање на ризиците. Капиталот потребен за покривање на ризиците се зголеми заради зголемениот кредитен ризик којшто произлегува од секторот „претпријатија“. Капиталот потребен за покривање на валутниот ризик се намали во првото тримесечје од 2012 година поради стеснувањето на нето девизната позиција во евра.

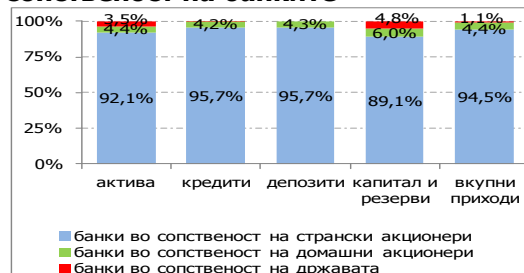

I. Структура на банкарскиот систем

1. Број на банки и сопственичка структура на банкарскиот систем

На 31.3.2012 година, банкарскиот систем во Република Македонија го сочинуваат седумнаесет банки и во споредба со 31.12.2011 година, оваа состојба остана непроменета.

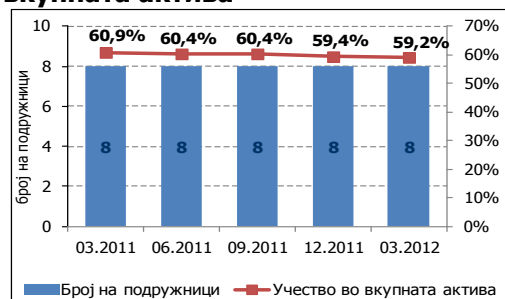
Графикон бр. 1 Структура на поважните позиции од билансите на банките според претежната сопственост на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од 2012 година, во сопственичката структура на банкарскиот систем не се случија значителни промени¹. Сепак, во последните три квартали се забележува благ тренд на опаѓање на пазарното учество на подружниците на странските банки, во активата на банкарскиот систем.

Графикон бр. 2 Подружници на странски банки, број и учество во вкупната актива

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

2. Концентрација и пазарно учество на банките

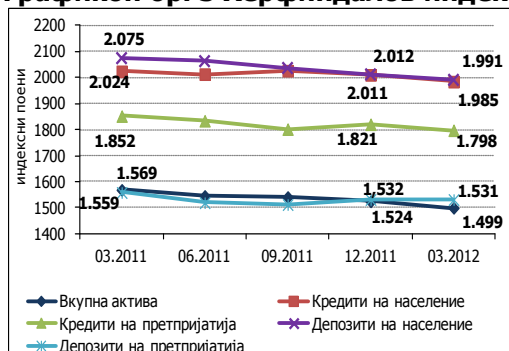
Концентрацијата во банкарскиот систем е висока, но со надолен тренд. Мерена преку Херфиндаловиот индекс²,

¹ Тринаесет банки се во претежна сопственост на странски акционери, од кои осум се подружници на странски банки.

² Херфиндаловиот индекс се пресметува според формулата $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$, каде што S е учеството на секоја банка во вкупниот износ на категоријата којашто се анализира (на пример: вкупна актива, вкупни депозити

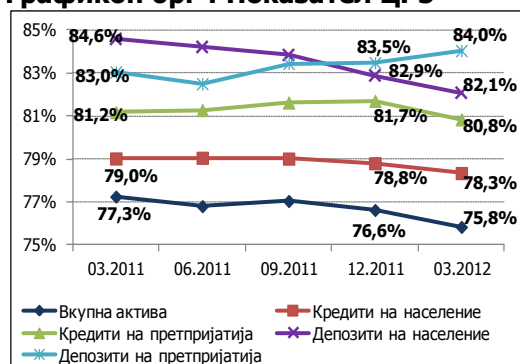

Графикон бр. 3 Херфиндалов индекс

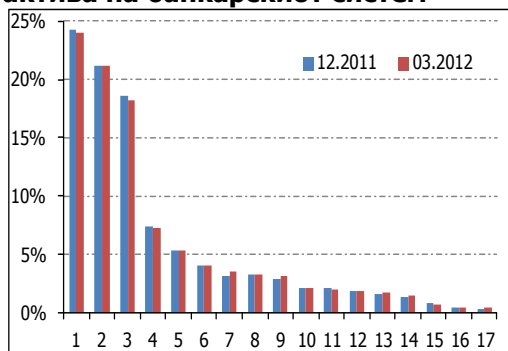
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 4 Показател ЦР5

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 5 Пазарно учество на поединечните банки во вкупната актива на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

концентрацијата на банките кај вкупната актива и кај кредитите и депозитите на претпријатијата и натаму е во рамките на прифатливите граници, додека кај кредитите и депозитите на населението сè уште е над прифатливата горна граница.

Показателот ЦР5³ исто така укажува на висока концентрација. Кај сите основни билансни категории показателот ЦР5 незначително се намали, освен кај депозитите на претпријатијата кај кои се забележа мало зголемување на концентрацијата, со што тие и понатаму се категорија со највисока концентрација мерена според овој показател.

Пазарното учество на одделните банки во вкупната актива на банкарскиот систем ја потврдува високата концентрација во банкарскиот систем. Од вкупно седумнаесет банки, девет имаат поединечно учество до 3% од вкупната актива на банките, при што вкупната актива на овие девет банки заедно зафаќа само 13,4% од активата на банкарскиот систем.

итн.), а n е вкупниот број на банки во системот. Кога индексот се движи во интервал од 1.000 единици до 1.800 единици, нивото на концентрација во банкарскиот систем се смета за прифатливо.

³ Показателот ЦР5 го претставува учеството на активата (односно категоријата којашто се анализира, на пример кредити на претпријатијата итн.) на петте банки со најголема актива (односно категоријата којашто се анализира) во вкупната актива (односно категоријата којашто се анализира) на банкарскиот систем.

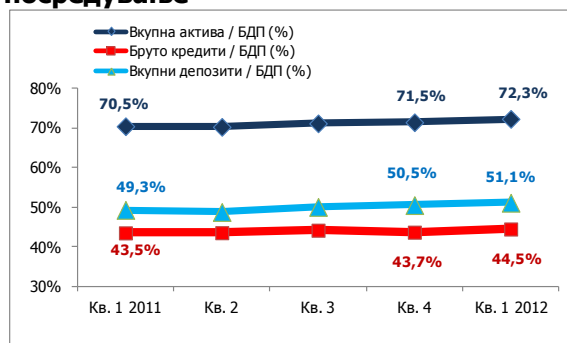

II. Активности на банките

Во првиот квартал од 2012 година, вкупната актива на банкарскиот систем продолжи да се зголемува, но со забавена динамика во однос на претходниот квартал. Нејзиниот раст во најголем дел се одрази преку растот на вложувањата во хартии од вредност и преку умереното забрзување на кварталниот раст на кредитната активност на банките. Растот на депозитите на нефинансиските субјекти забави.

1. Степен на финансиско посредување

Графикон бр. 6 Степен на финансиско посредување

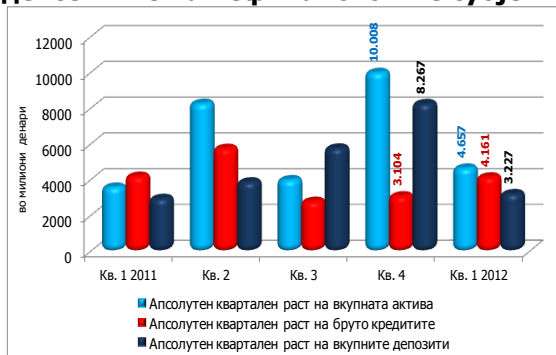

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Банкарскиот систем на Република Македонија продолжи да го зголемува своето значење за економската активност на земјата. На крајот на првиот квартал од 2012 година, финансиското посредување, мерено преку соодносот помеѓу вкупната актива, кредитите и депозитите со БДП⁴, оствари зголемување за 0,8 процентни поени, 0,8 процентни поени и 0,6 процентни поени, соодветно.

2. Биланс на состојба на банките

Графикон бр. 7 Квартален раст на вкупната актива, кредитите и депозитите на нефинансиските субјекти

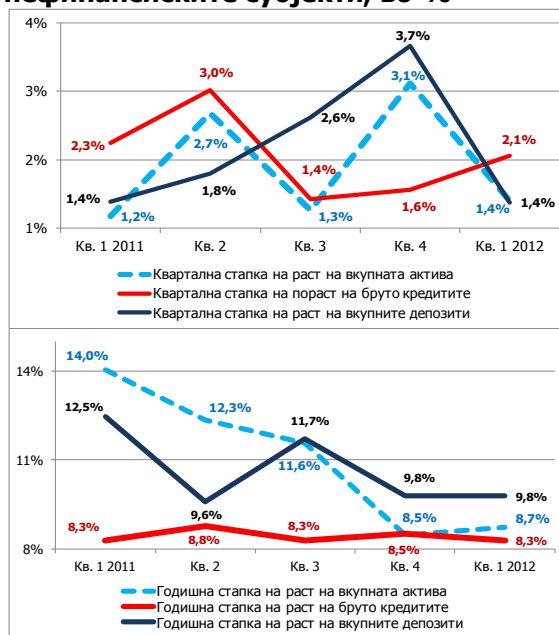
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 31.3.2012 година, вкупната актива на банкарскиот систем изнесуваше 335.833 милиони денари (анекс бр. 1). Таа продолжи да расте, но нејзиниот раст во апсолутен износ е преполовен во однос на растот во претходниот квартал. Сепак, растот на вкупната актива во четвртиот квартал на 2011 година е резултат на значителниот раст на депозитите, којшто не беше забележан во ниту еден друг квартал од претходната година. Оттука, доколку споредбата се изврши со првите три месеци од 2011 година, тогаш вкупните активности на банките забележаа повисок квартален раст за 1.066 милиони денари.

⁴ Показателите за финансиското посредување за првиот квартал од 2012 година се пресметани со квартални податоци за БДП, сведени на годишно ниво.

Графикон бр. 8 Квартален (горе) и годишен (долу) раст на вкупната актива, кредитите и депозитите на нефинансиските субјекти, во %

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во однос на претходниот квартал, вкупната актива покажува забавување на кварталниот раст за 1,7 процентни поени, додека нејзиниот годишен раст забележа мало забрзување (за 0,2 процентни поени).

Растот на вкупните банкарски активности беше отсликан преку растот на бруто-кредитите на нефинансиските субјекти и на вложувањата во хартии од вредност. Во споредба со 31.12.2011 година, годишната стапка на раст на кредитите⁵ забележа мало забавување (за 0,2 процентни поена), додека кварталната стапка на раст на забележа забрзување (за 0,5 процентни поени). Во првиот квартал од 2012 година, најголем квартален раст и најголем придонес во растот на активата на банките имаа вложувањата на банките во хартии од вредност.

Табела бр. 1 Структура на активата и пасивата на ниво на банкарскиот систем

Биланс на состојба	Износ во милиони денари			Структура			Промена 31.03.2012/31.12.2011		Промена 31.03.2012/31.03.2011	
	31.03.2011	31.12.2011	31.03.2012	31.03.2011	31.12.2011	31.03.2012	Апсолутна промена	Во проценти	Апсолутна промена	Во проценти
Парични средства и средства на сметка кај НБРМ	41.751	38.227	33.140	13,5%	11,5%	9,9%	-5.087	-13,3%	-8.612	-20,6%
Вложувања во хартии од вредност	39.012	49.831	58.716	12,6%	15,0%	17,5%	8.886	17,8%	19.705	50,5%
Пласмани кај банки и други финансиски институции	40.333	43.528	42.199	13,1%	13,1%	12,6%	-1.329	-3,1%	1.866	4,6%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)	171.481	181.017	183.597	55,5%	54,7%	54,7%	2.581	1,4%	12.117	7,1%
Бруто кредити на нефинансиски субјекти	190.743	202.405	206.566	61,8%	61,1%	61,5%	4.161	2,1%	15.823	8,3%
Акумулирана амортизација на кредити на нефинансиски субјекти	(752)	(855)	(883)	-	-	-	-29	3,4%	-131	17,5%
Исправка на вредноста на кредити на нефинансиски субјекти	(18.511)	(20.534)	(22.086)	-	-	-	-1.552	7,6%	-3.575	19,3%
Пресметана камата и останата актива	8.121	10.382	10.144	2,6%	3,1%	3,0%	-238	-2,3%	2.023	24,9%
Основни и нематеријални средства	8.184	8.192	8.038	2,6%	2,5%	2,4%	-155	-1,9%	-146	-1,8%
Неиздвоена исправка на вредноста	-1	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	0	-	1	-100,0%
Вкупна актива	308.881	331.176	335.833	100,0%	100,0%	100,0%	4.657	1,4%	26.953	8,7%
Депозити од банки и останати финансиски институции	16.501	13.861	13.654	5,3%	4,2%	4,1%	-207	-1,5%	-2.847	-17,3%
Депозити на нефинансиски субјекти	216.227	234.161	237.389	70,0%	70,7%	70,7%	3.227	1,4%	21.161	9,8%
Заеми (краткорочни и долгорочни)	34.467	38.500	39.204	11,2%	11,6%	11,7%	704	1,8%	4.736	13,7%
Останата пасива	7.007	7.246	6.480	2,3%	2,2%	1,9%	-766	-10,6%	-528	-7,5%
Поседна резерва за вонбилансни побарувања и останати резервирања	704	819	800	0,2%	0,2%	0,2%	-19	-2,3%	97	13,8%
Капитал и резерви	33.974	36.590	38.307	11,0%	11,0%	11,4%	1.718	4,7%	4.334	12,8%
Вкупна пасива	308.881	331.176	335.833	100,0%	100,0%	100,0%	4.657	1,4%	26.953	8,7%

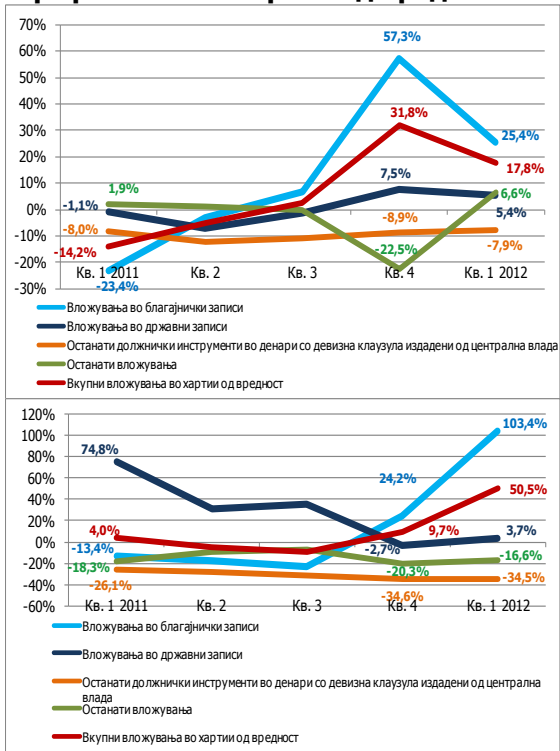
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: Позицијата „пласмани кај централната банка“ од анексот бр. 1, во оваа табела е вклучена во позицијата „Парични средства и средства на сметка кај НБРМ“.

⁵ Подетална анализа на структурата и движењата на кредитите одобрени на нефинансиските субјекти е дадена во делот 3 - Кредитна активност.

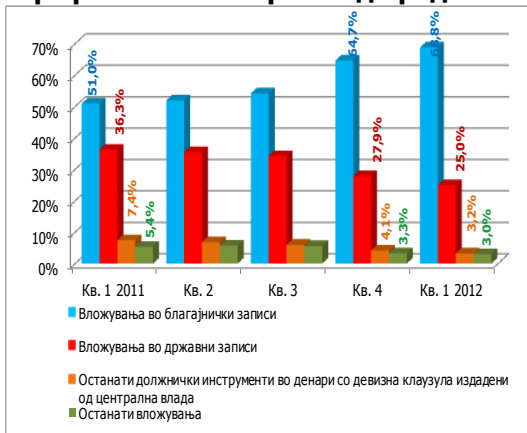

Графикон бр. 9 Квартална (горе) и годишна (долу) динамика на портфолиото на хартии од вредност

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 10 Структура на портфолиото на хартии од вредност

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Кварталниот раст на вкупните вложувања во хартии од вредност речиси целосно се должи на вложувањата на банките во благајнички записи (92,2%). Во првиот квартал од 2012 година, пласманите во овие нискоризични инструменти пораснаа за 8.189 милиони денари⁶. На годишна основа, растот на вложувањата во благајничките записи изнесуваше 20.544 милиони денари, додека нивниот придонес во годишниот раст на портфолиото на хартии од вредност достигна 104,2%. Вложувањата на банките во државни записи се зголемија и на квартално и на годишно ниво, и тоа за 751 милион денари и 516 милиони денари, соодветно.

Во првиот квартал од 2012 година, пласманите кај банките и другите финансиски институции се намалија за 3,1%. Ваквото движење беше целосно условено од намалувањето на пласманите на сметките кај странските банки. Пласманите на сметките кај домашните банки исто така забележаа

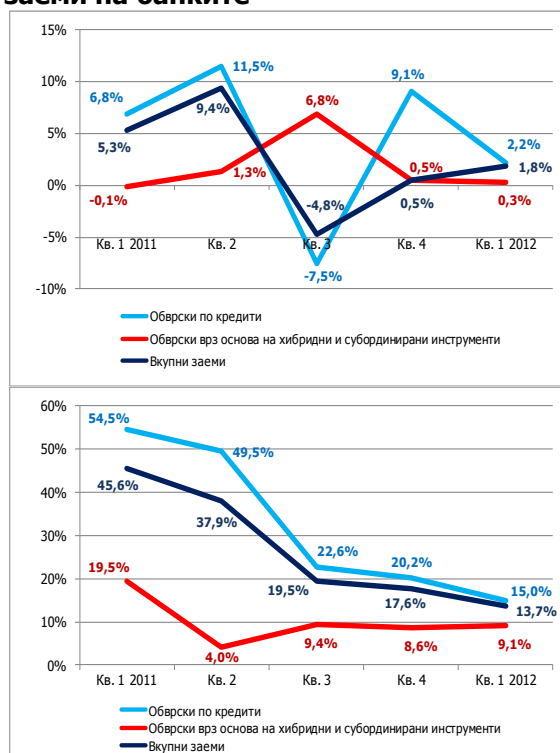
⁶ Во април 2012 година, Народната банка направи промени во оперативната рамка за спроведување на монетарната политика, како резултат на што во април дојде до намалување на вложувањата на банките во благајнички записи за 7.569 милиони денари.

квартален пад од 278 милиони денари, но нивното учество во вкупните пасиви кај банките е мало (1,1%).

Во првиот квартал од 2012 година, депозитите на нефинансиските субјекти⁷ условија најголем дел (69,3%) од кварталниот раст на вкупната пасива на банките. Тие забележаа најголем апсолутен квартален раст, и покрај забавувањето (за 2,3 процентни поени) на стапката на раст во однос на претходниот квартал. На годишна основа, зголемувањето на депозитите на нефинансиските субјекти изнесуваше 21.161 милион денари.

Графикон бр. 11 Квартална (горе) и годишна (долу) динамика на вкупните заеми на банките

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Како и во претходниот квартал, заемите⁸ коишто ги користат банките продолжија да се зголемуваат и условија 15,1% од растот на вкупната пасива. Кварталното зголемување на вкупните заеми на банките во целост произлезе од обврските врз основа на кредити (96,4%). Во однос на 31.12.2011 година, обврските врз основа на кредити се зголемија за 678 милиони денари (или 2,2%). Притоа, најголем дел од кварталниот раст на обврските врз основа на кредити се должи на кварталното зголемувањето на обврските на банките врз основа на кредити од МБПР. Растот на овие обврски е определен од кварталниот раст на обврските на МБПР врз основа на кредити кон нерезиденти.

Обврските врз основа на субординирани инструменти се зголемија за 25 милиони денари (или 0,3%). Сепак, нивното учество во структурата на вкупните заеми на банките забележа умерено намалување, имајќи го предвид побрзиот раст на обврските по кредити.

Како и во претходниот квартал, депозитите од банките и останатите

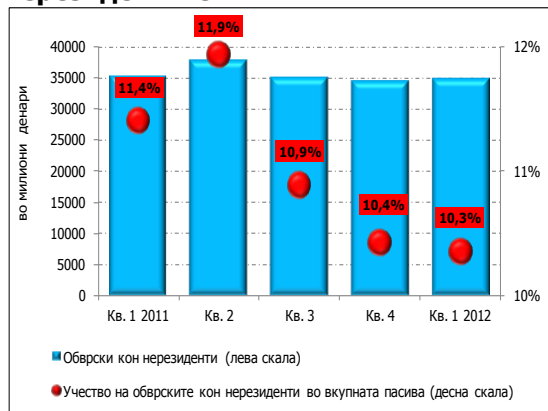
⁷ Подетална анализа на структурата и движењата на депозитите на нефинансиските субјекти е дадена во делот 4 - Депозитна активност.

⁸ Вкупните заеми на банките ги вклучуваат обврските врз основа на кредити и обврските врз основа на хибридни и субординирани инструменти.

финансиски институции забележаа намалување, коешто е во целост резултат на намалувањето на депозитите на домашни банки за 327 милиони денари (или 36,6%).

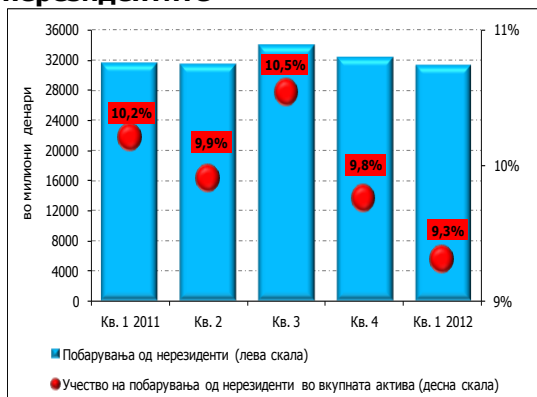
Графикон бр. 12 Обврски кон нерезидентите

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од 2012 година, обврските кон нерезидентите се зголемија за 233 милиони денари (или 0,7%). Сепак, нивното учество во вкупната пасива на банките забележа намалување за 0,1 процентен поен. Депозитите на нерезидентите финансиски институции придонесоа со 43,9% во растот на вкупните обврски кон нерезидентите, како резултат на нивното квартално зголемување за 102 милиона денари (или 2,4%).

Графикон бр. 13 Побарувања од нерезидентите

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од 2012 година, побарувањата од нерезидентите се намалија за 1.045 милиони денари (или 3,2%), што предизвика и намалување на нивното учество во вкупната актива на банките. Ваквото движење целосно се должи на кварталното намалување на пласманите на сметките кај странски банки за 1.464 милиони денари, или 4,6%.

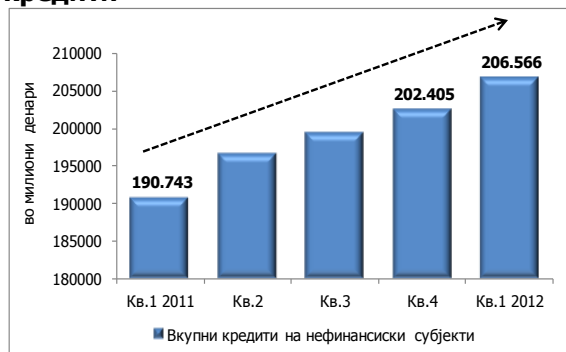
3. Кредитна активност на банките

Во првиот квартал од 2012 година, годишната стапка на раст на кредитната активност на банките забави, додека кварталната стапка на раст забрза во однос на претходниот квартал. Растот на вкупните кредити во првиот квартал од 2012 година беше во поголем дел предизвикан од кредитирањето на претпријатијата. Сепак согледувањата на банките дадени во Анкетата за кредитната активност на банките од мај 2012 година укажуваат на заострување на условите за кредитирање на овој сектор. Ова е последица на влошените очекувањата на банките за перспективите на компаниите, ризиците од неизвршување на обезбедувањето, како и за закрепнувањето на вкупната

економска активност поради неизвесноста во врска со должничката криза во евро-зоната.

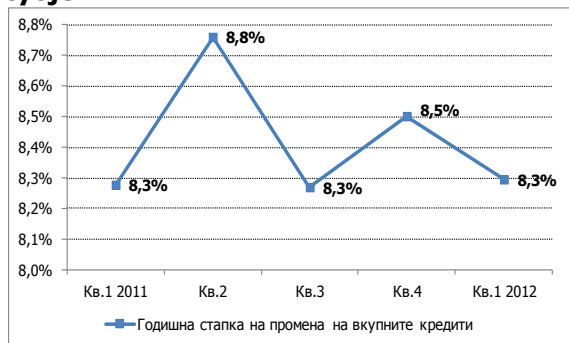
Графикон бр. 14 Движење на вкупните кредити

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Кредитната активност на банките продолжи да расте и во првиот квартал од 2012 година и изнесува 206.566 милиони денари.

Графикон бр. 15 Годишни стапки на раст на вкупните кредити на нефинансиските субјекти

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 31.3.2012 година, годишната стапка на раст на кредитната активност е пониска во споредба со онаа од крајот на 2011 година, но е еднаква (8,3%) на стапката на раст од првиот квартал на 2011 година.

Графикон бр. 16 Квартални стапки на раст на вкупните кредити на нефинансиските субјекти

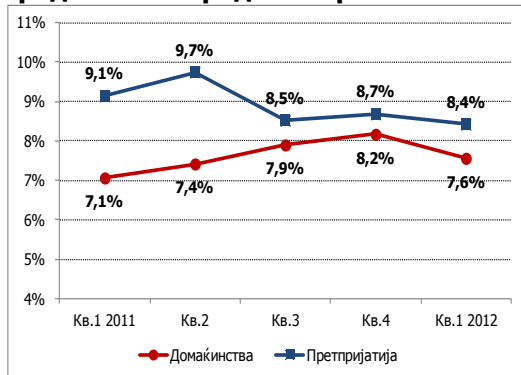

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Споредбата на кварталните стапки на раст за првиот квартал од 2011 и од 2012 година исто така го потврдува **забавениот раст на кредитирањето. Сепак, во споредба со крајот на 2011 година, во првите три месеци од 2012 година постои умерено забрзување на кредитниот раст.** Со исклучок на две банки коишто забележаа пад на кредитната активност на квартална основа, стапката на раст на кредитната активност по поединечна банка се движеше од 0,2% до 55,3%, со медијана од 3,3% и третиот квинтил од 12,2%.

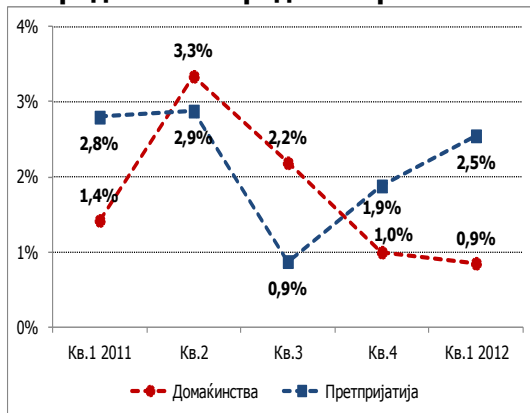

Графикон бр. 17 Годишни промени на кредитите според сектори

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

Графикон бр. 18 Квартални промени на кредитите според сектори

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

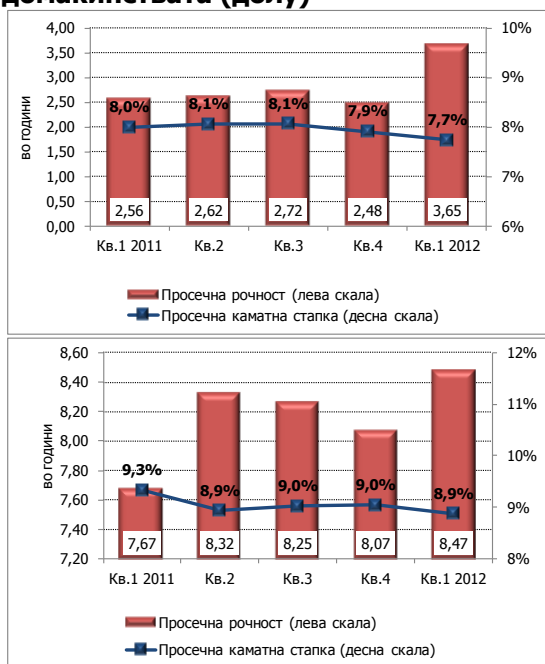
На 31.3.2012 година, **структурата на кредитите според сектори остана непроменета**, со најголемо учество на кредитите на претпријатијата од 61,7% (анекс бр. 5). Годишната стапката на раст на кредитите на претпријатијата и соодветните квартални стапки имаат дивергентни движења на 31.3.2012 година. Кредитите на претпријатијата бележат забавен годишен раст, во споредба со 31.12.2011 година и со 31.3.2011 година. Наспроти тоа, динамиката на кредитите на претпријатијата на квартална основа ја задржа нагорната линија којашто започна во претходниот квартал. Сепак, кредитите на претпријатија во првиот квартал од 2012 година условија 62,5% од вкупниот годишен раст на кредитите.

Од друга страна, забавија годишните и кварталните стапки на раст на кредитите на домаќинствата.

Просечните пондерирани каматни стапки на новоодобрените кредити во првиот квартал од 2012 година и кај двата сектора забележаа незначително намалување во споредба со претходниот квартал. Во споредба со првиот квартал од 2011 година, намалувањето на каматните стапки на новоодобрените кредити кај претпријатијата и домаќинствата изнесува 0,3 процентни поени, односно 0,4 процентни поени, соодветно.

Графикон бр. 19 Просечна пондерирани каматна стапка и рочност на новоодобрените кредити на претпријатијата (горе) и домаќинствата (долу)

Извор: Народната банка, врз основа на податоците коишто ги пополнуваат банките во Кредитниот регистар.

Во првиот квартал од 2012 година, просечната рочност на новоодобрените кредити на нефинансиските субјекти се зголеми и достигна највисоко ниво во однос на претходните квартали. Порастот на просечната рочност е присутен кај новоодобрените кредити на претпријатијата независно од валутната компонента, но во најголем дел се должи на денарската изложеност со девизна клаузула. Порастот на просечната рочност кај секторот „домаќинства“ во најголем дел е условен од кредитите за набавка и реновирање станбен простор.

Табела бр. 2 Кредитна изложеност по одделни дејности/кредитни производи

Сектори	Кредитни производи / одделни дејности	Изложеност на кредитен ризик во милиони денари на 31.03.2012 година	Апсолутна годишна промена на изложеноста на кредитен ризик во милиони денари	Апсолутна квартална промена на изложеноста на кредитен ризик во милиони денари	Годишна стапка на промена	Квартална стапка на промена	Учество во вкупниот годишен пораст на изложеноста на кредитен ризик	Учество во вкупниот квартален пораст на изложеноста на кредитен ризик
ДОМАЌИНСТВА	Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	19.710	2.238	357	12,8%	1,8%	7,9%	3,0%
	Потрошувачки кредити	33.694	4.385	376	15,0%	1,1%	15,5%	3,2%
	Негативни салда по тековни сметки	9.488	53	38	0,6%	0,4%	0,2%	0,3%
	Кредитни картички	21.077	-917	-196	-4,2%	-0,9%	-3,2%	-1,7%
	Автомобилски кредити	3.083	-889	-248	-22,4%	-7,5%	-3,1%	-2,1%
	Други кредити	1.317	337	95	34,4%	7,8%	1,2%	0,8%
	Трговици-поединци	2.922	-256	-105	-8,1%	-3,5%	-0,9%	-0,9%
ВКУПНО ДОМАЌИНСТВА		91.292	4.951	318	5,7%	0,3%	17,5%	2,7%
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	Земјоделство, шумарство и рибарство	4.595	238	121	5,5%	2,7%	0,8%	1,0%
	Индустрија	52.095	1.452	791	2,9%	1,5%	5,1%	6,7%
	Градежништво	17.694	1.064	1.076	6,4%	6,5%	3,8%	9,1%
	Трговија на големо и мало	50.671	5.013	1.510	11,0%	3,1%	17,7%	12,8%
	Транспорт, складирање, информации и комуникации	11.738	1.157	557	10,9%	5,0%	4,1%	4,7%
	Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	3.045	-799	-473	-20,8%	-13,4%	-2,8%	-4,0%
	Дејности во врска со недвижен имот, стручни, научни и технички дејности и адм.пом.услуги дејности	10.100	984	12	10,8%	0,1%	3,5%	0,1%
	Останати дејности	4.816	313	613	6,9%	14,6%	1,1%	5,2%
ВКУПНО ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ		154.755	9.422	4.206	6,5%	2,8%	33,2%	35,7%
ВКУПНА ИЗЛОЖЕНОСТ НА КРЕДИТЕН РИЗИК		349.856	28.351	11.794	8,8%	3,5%	100,0%	100,0%

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: Подетални движења на кредитната изложеност кон сите дејности и кредитни производи се наведени во анексите бр. 12, 13 и 14.

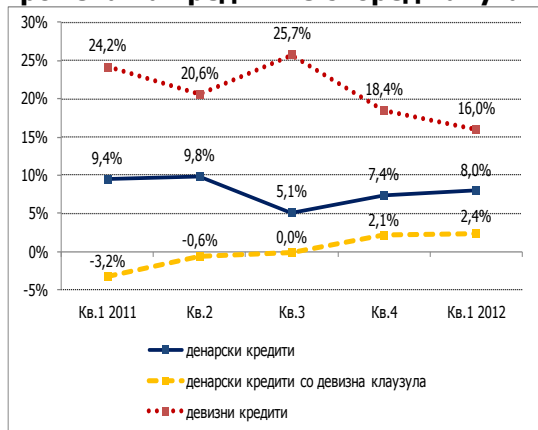

Според дејноста, најголем придонес во растот на кредитирањето на претпријатија и други клиенти имаат клиентите од дејностите „индустрија“ (во годишниот раст), „трговија на големо и мало“ (и во годишниот и во кварталниот раст) и „градежништво“ (во кварталниот раст).

Потрошувачките кредити и понатаму се најкористениот кредитен производ кај домаќинствата, по што следуваат кредитните картички и кредитите за набавка и реновирање станбен и деловен простор. Потрошувачките кредити го дефинираат во најголем дел годишниот и кварталниот пораст на изложеноста кон домаќинствата, по што следуваат кредитите за набавка и реновирање на станбен и деловен простор. Согласно со резултатите од Анкетата за кредитната активност на банките од мај 2012 година, во наредниот квартал се очекува зголемување на побарувачката за станбените и потрошувачките кредити. Кредитните картички и автомобилските кредити се намалуваат, како на годишна така и на квартална основа.

Структурата на кредитите според валутата остана непроменета, со учество на кредитите со валутна компонента (девизните кредити и кредитите во денари со девизна клаузула) од 58,4% (анекс бр. 5 и 5а). И покрај забавувањето на растот во последниот квартал од 2011 година и првиот квартал од 2012 година, на годишна основа, девизните кредити продолжија да растат позасилено од денарските кредити. Притоа, девизните кредити за плаќање во земјата растеа позабрзано (20,5%) во однос на девизните кредити за плаќање во странство (10,6%). Годишната стапка на раст на денарските кредити во истиот споредбен период забележа забрзување, но со послаб интензитет. Придонесот на денарските кредити (40,0%) се приближи до придонесот на девизните кредити (50,7%) во вкупниот раст на кредитите на годишна основа.

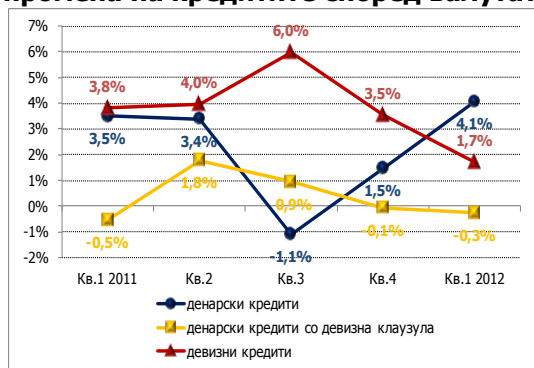
Графикон бр. 20 Годишни стапки на промена на кредитите според валутата

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

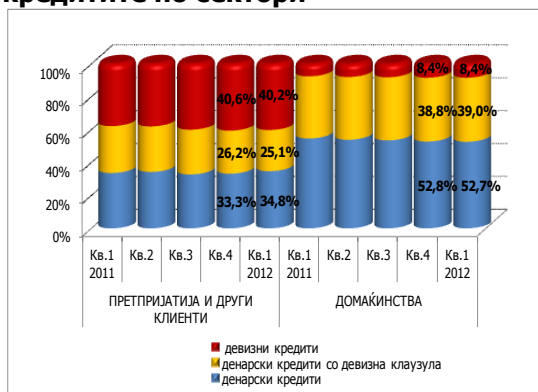

Графикон бр. 21 Квартални стапки на промена на кредитите според валутата

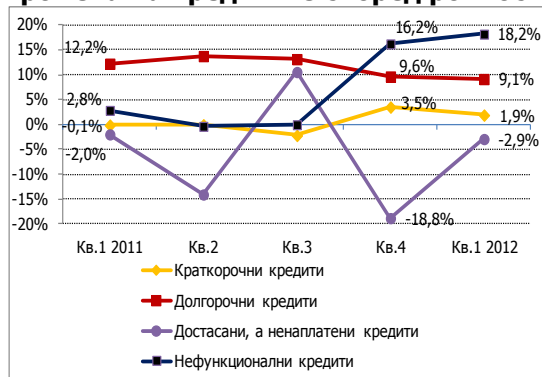
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

Графикон бр. 22 Валутна структура на кредитите по сектори

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

Графикон бр. 23 Годишни стапки на промена на кредитите според рочноста

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

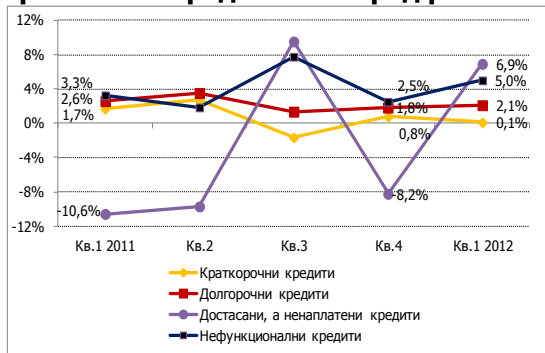
Во првиот квартал од 2012 година, денарските кредити остварија позабрзан раст во однос на претходниот квартал и имаа најголем придонес во вкупниот раст на кредитите (80,6%). Од друга страна, девизните кредити продолжија да растат позабавено, остварувајќи квартална стапка на раст пониска за 2,4 процентни поени во однос на денарските кредити. Денарските кредити со девизна клаузула забележаа негативна квартална промена, како и во последниот квартал на 2011 година.

Кредитирањето со валутна компонента и понатаму е позастапено во структурата на кредитите на претпријатијата и другите клиенти, додека кај кредитите на домаќинствата поголемо учество имаа денарските кредити. За разлика од годишниот раст на кредитите на претпријатијата и други клиенти којшто во најголем дел се должи на девизните кредити, кварталниот раст речиси во целост е условен од растот на денарските кредити. За растот на кредитите на домаќинствата, денарските кредити со девизна клаузула имаа поголем придонес, како на годишна (54,4%), така и на квартална основа (57,2%).

Според рочната структура на вкупните кредити, долгорочните кредити и понатаму се најзастапени со учество од околу 69% (анекс бр. 5 и 5а). Во првиот квартал од 2012 година, кредитирањето на претпријатијата на долг рок услови 54,3% од вкупниот годишен раст на долгорочните кредити. Сепак, на годишна основа, на 31.12.2011 година и на 31.3.2012 година, нефункционалните кредити остварија значително забрзување на годишните стапки на раст коишто изнесуваа 16,2%, односно 18,2%. Притоа, растот на нефункционалните кредити на 31.3.2012 година е речиси во целост условен од растот на нефункционалните кредити на претпријатијата, и тоа во најголем дел на девизните кредити.

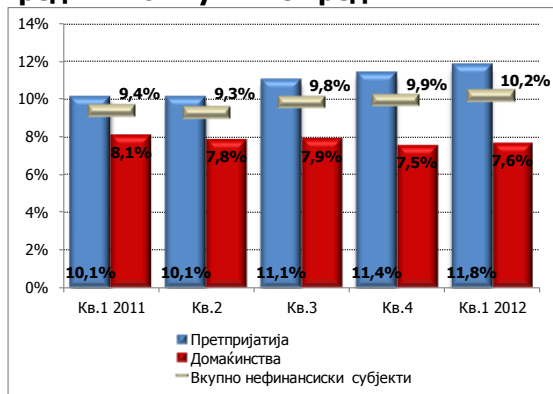

Графикон бр. 24 Квартални стапки на промена на кредитите според рочноста

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

Графикон бр. 25 Нефункционални кредити во вкупните кредити

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од банките.

Кварталната стапка на раст на нефункционалните кредити на 31.3.2012 година двојно се зголеми, а кај достасаните, а ненаплатени кредити, таа забележа најзначајен раст (од -8,2% на 6,9%), што може да е показател за продолжување на растот на нефункционалните кредити.

Забрзаниот раст на нефункционалните кредити услови раст на нивното учество во вкупните кредити на нефинансиските субјекти за 0,8 процентни поени на годишно ниво (0,3 процентни поени за само еден квартал од 2012 година, наспроти зголемувањето од 0,6 процентни поени во текот на целата 2011 година). Ваквото движење беше последица на растот на нефункционалните кредити на претпријатијата, чиешто учество во вкупните кредити на претпријатијата на годишно ниво се зголеми за 1,7 процентни поени, за разлика од намалувањето на учеството на нефункционалните кредити на домаќинствата во вкупните кредити на домаќинствата.

4. Депозитна активност на банките

Во првиот квартал од 2012 година продолжи растот на депозитната активност, но со побавна динамика во однос на декември 2011 година. Домаќинствата беа главен носител на кварталниот раст на депозитното јадро на банките. Притоа, зголемениот интерес на депонентите за штедење во домашна валута, којшто се засили кон крајот на 2011 година, продолжи и во првиот квартал на 2012. Тоа придонесе за значително повисок квартален раст на денарските депозити во споредба со девизните депозити коишто се намалија.

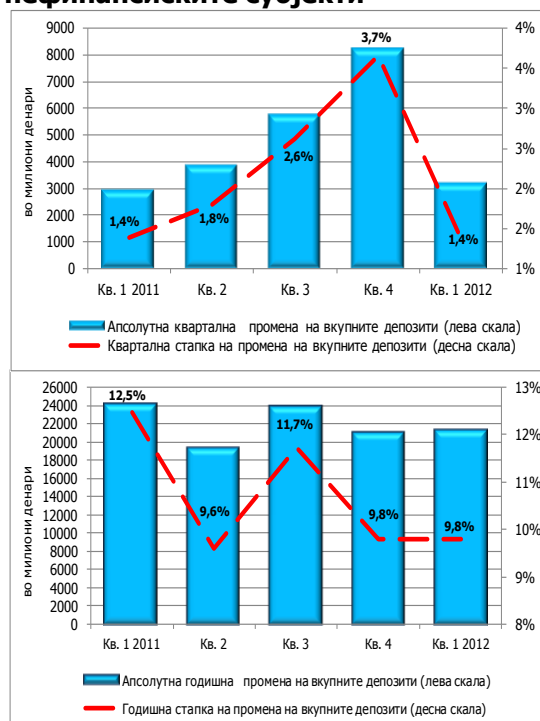

Графикон бр. 26 Депозити на нефинансиските субјекти

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 27 Квартален (горе) и годишен раст (долу) на депозитите на нефинансиските субјекти

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

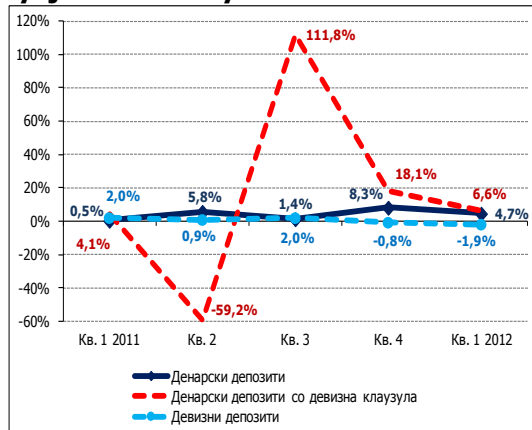
На 31.3.2012 година, вкупните депозити на нефинансиските субјекти изнесуваа 237.389 милиони денари и во споредба со 31.12.2011 година, се зголемија за 3.227 милиони денари, или за 1,4%.

Во првиот квартал од 2012 година, кварталната стапка на раст на вкупните депозити на нефинансиските субјекти забави (за 2,3 проценти поени) во однос на растот остварен во четвртиот квартал од 2011 година (анекс бр. 8). Сепак, во однос на првиот квартал од 2011 година, кварталната стапка на раст е непроменета. Годишната стапка на раст забави во однос на истиот квартал од претходната година, а е непроменета во однос на 31.12.2011 година.

Во првиот квартал од 2012 година, штедењето во домашна валута беше најпривлечно за депонентите. Денарските депозити забележаа најголем апсолутен квартален раст од 5.208 милиони денари и во целост го условија кварталниот раст на вкупното депозитно јадро на банките. Растот на денарските депозити речиси во целост (93,9%) се должи на зголемувањето на денарските депозити на домаќинствата.

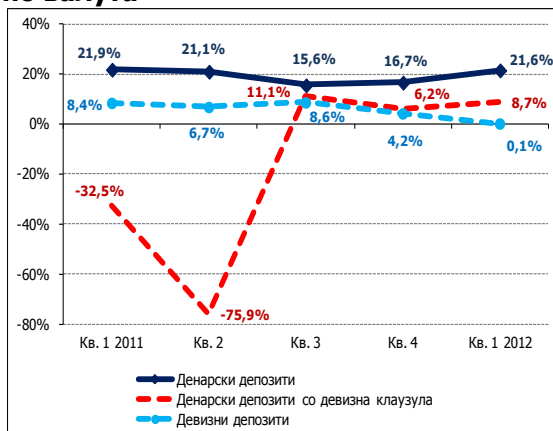
Графикон бр. 28 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти по валута

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Од друга страна, девизните депозити продолжија да се намалуваат и во првиот квартал од 2012 година забележаа пад од 2.283 милиони денари. Девизните депозити на домаќинствата придонесоа со 57,8%, а девизните депозити на претпријатијата со 37,0% во кварталното намалување на вкупните девизни депозити. Денарските депозити со девизна клаузула забележаа забавен раст (од 302 милиона денари) во однос на крајот на 2011 година и придонесоа со 9,4% во кварталниот раст на вкупните депозити на нефинансиските субјекти.

Графикон бр. 29 Годишна динамика на депозитите на нефинансиските субјекти по валута

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Годишните стапки на раст исто така покажуваат највисок раст на денарските депозити (во износ од 20.602 милиона денари), коишто имаа и најголем придонес (97,4%) во годишниот раст на вкупните депозити. Годишната стапка на раст на девизните депозити забави, со што нивниот придонес во годишниот раст на вкупните депозити е мал (0,8%).

Графикон бр. 30 Валутна структура на депозитите на нефинансиските субјекти

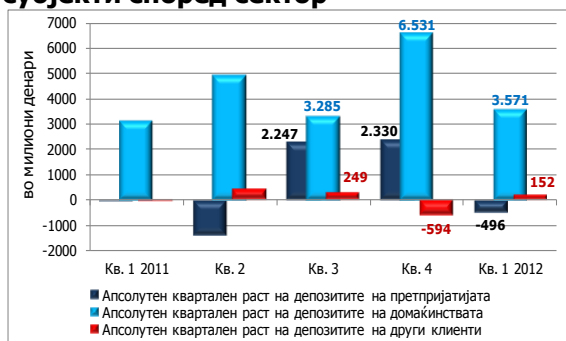

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Ваквите движења доведоа до зголемување на учеството на денарските депозити во вкупните депозити, коешто на 31.3.2012 година достигна 48,9% и го достигна нивото карактеристично за периодот пред 2008 година.

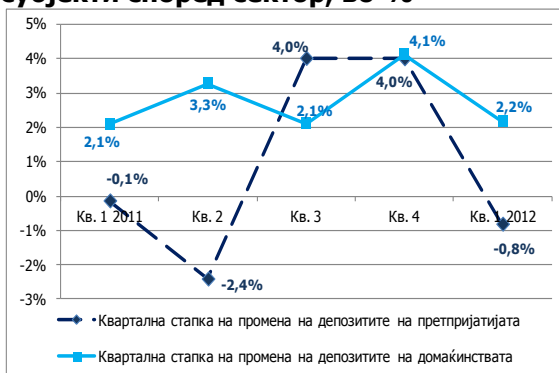
Графикон бр. 31 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според сектор

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Депозитите на домаќинствата остварија највисок апсолутен квартален раст, но сепак помал во однос на четвртиот квартал од 2011 година (а повисок во споредба со 31.3.2011 година). Како и во претходните квартали, овие депозити се сè уште главниот двигател на растот на депозитното јадро на банките (со придонес од 110,7%). Притоа, се забележува поместување на депозитите кон подолгите рокови и во денари (растот е подеднакво распределен помеѓу краткорочните и долгорочните денарски депозити на домаќинствата).

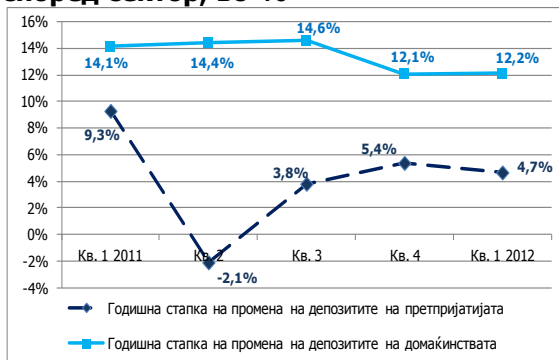
Графикон бр. 32 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според сектор, во %

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во споредба со нагорните движења во претходните два квартали, на 31.3.2012 година депозитите на претпријатијата забележаа намалување. Кварталниот пад на депозитите на претпријатијата е целосно предизвикан од намалувањето на девизните депозити на претпријатијата (за 845 милиони денари, или 3,9%), што пак се должи најмногу на краткорочните девизни депозити на претпријатијата.

Графикон бр. 33 Годишна динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според сектор, во %

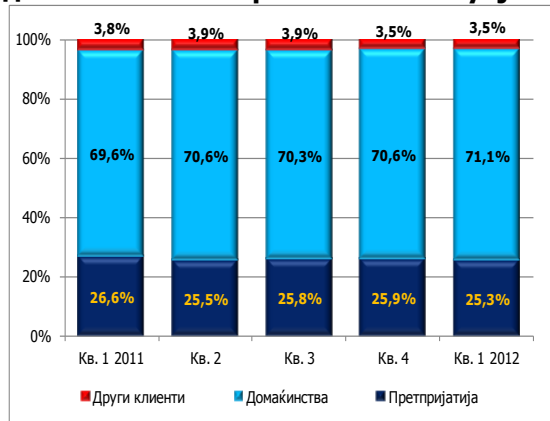

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На годишна основа, депозитите на домаќинствата растеа со речиси трипати побрза динамика во споредба со депозитите на претпријатијата. Годишниот раст на депозитите на домаќинствата изнесуваше 18.298 милиони денари (или 12,2%), со што овие депозити условија 86,5% од годишниот раст на вкупната депозитна база. Депозитите на претпријатијата остварија годишен раст од 2.693 милиони денари (или 4,7%) и придонес од 12,7% во растот на вкупните депозити.

Графикон бр. 34 Секторска структура на депозитите на нефинансиските субјекти

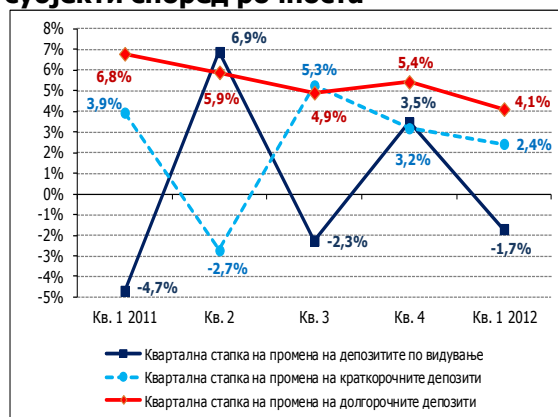

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Како резултат на ваквите движења, во секторската структура на депозитите зајакна претежното учество на депозитите на домаќинствата.

Растот на депозитите на нефинансиските субјекти во првиот квартал од 2012 година во најголем дел произлезе од зголеменото штедење на краток рок. Краткорочните депозити остварија најголем апсолутен квартален раст од 2.831 милион денари и условија 87,7% од растот на вкупните депозити. Растот на краткорочните депозити на банките се должеше во целост на зголемувањето на краткорочните денарски депозити.

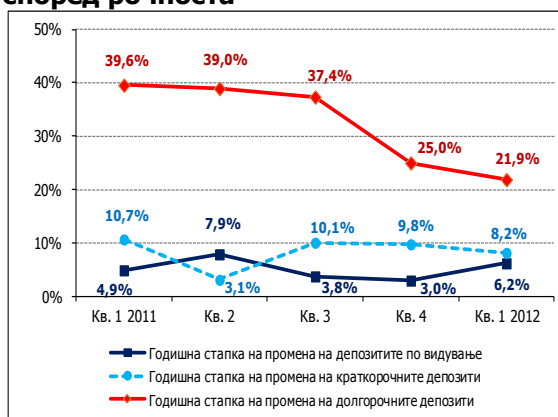
Графикон бр. 35 Квартална динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според рочноста

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Депозитите по видување забележаа намалување од 1.294 милиони денари, што целосно беше условено од депозитите по видување на домаќинствата. Долгорочните депозити условија 52,4% од кварталниот раст на вкупните депозити. Овие депозити растеа со највисока стапка и забележаа апсолутен квартален раст од 1.690 милиони денари, којшто во најголем дел беше условен од растот на долгорочните депозити на домаќинствата.

Графикон бр. 36 Годишна динамика на депозитите на нефинансиските субјекти според рочноста

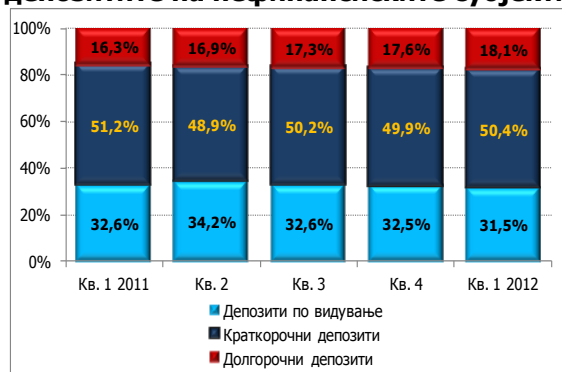

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На годишна основа, краткорочните и долгорочните депозити забележаа забавување на растот, којшто изнесуваше 9.068 милиони денари и 7.699 милиони денари, соодветно. Притоа, краткорочните депозити остварија најголем придонес (42,9%) во годишниот раст на вкупните депозити на банките, додека придонесот на долгорочните депозити беше помал и изнесуваше 36,4%. За разлика од нивното квартално намалување, на годишна основа депозитите по видување забележаа раст од 4.394 милиони денари.

Графикон бр. 37 Рочна структура на депозитите на нефинансиските субјекти

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од 2012 година, краткорочните депозити се сè уште најзастапени во структурата на вкупните депозити на нефинансиските субјекти.

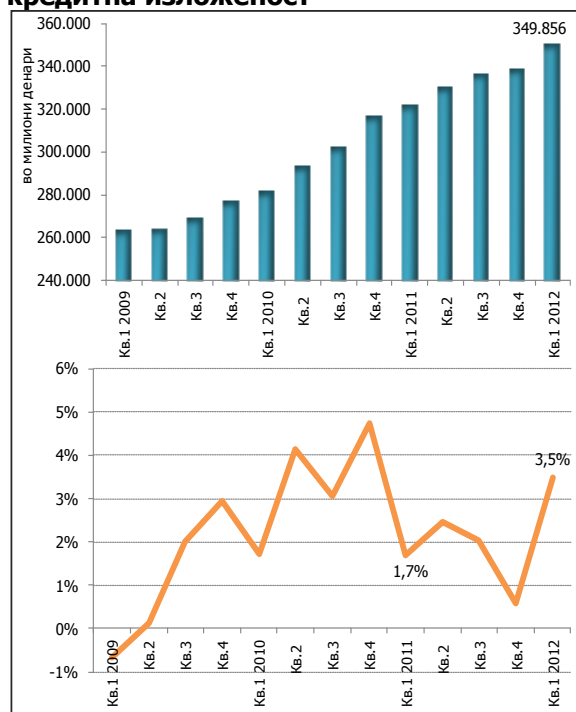

III. Ризици во банкарското работење

1. Кредитен ризик

Во првиот квартал од 2012 година изложеноста на кредитен ризик се зголеми, пред сè поради зголемената ризичност на изложеноста кон секторот „претпријатија и други клиенти“. Зголемувањето на кредитниот ризик соодветствува со забавувањето на економската активност. Како резултат на високиот раст на кредитите во категоријата на ризик „Г“, којшто се случи во првиот квартал од 2012 година, продолжи трендот на раст кај нефункционалните кредити, придонесувајќи за нивно зголемено учество во вкупните кредити. Сепак, постои целосна покриеност на нефункционалните кредити со пресметаната исправка на вредноста и посебна резерва.

Графикон бр. 38 Состојба (горе) и квартални промени (долу) на вкупната кредитна изложеност

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

1.1. Квалитет на кредитното портфолио на банкарскиот систем

Во првиот квартал од 2012 година, кредитната изложеност на банкарскиот систем покажа забрзан раст. На квартално ниво вкупната кредитна изложеност се зголеми за 11.794 милиони денари, од кои 56% отпаѓаат на растот на кредитната изложеност кон финансиските институции⁹. Изложеноста кон нефинансиските субјекти¹⁰ исто така забележа квартален раст, којшто главно се должи на кредитната изложеност кон секторот „претпријатија и други клиенти“ (за 4.206 милиони денари или 2,8%), и тоа главно од зголемувањето на кредитната изложеност кон дејностите „трговија на големо и мало“ и „градежништво“. На квартално ниво, кредитната изложеност кон домаќинствата¹¹ умерено растеше (318 милиони денари, или 0,3%), пред сè под влијание на растот на кредитната изложеност врз основа на потрошувачките кредити и кредитите за набавка и реновирање на

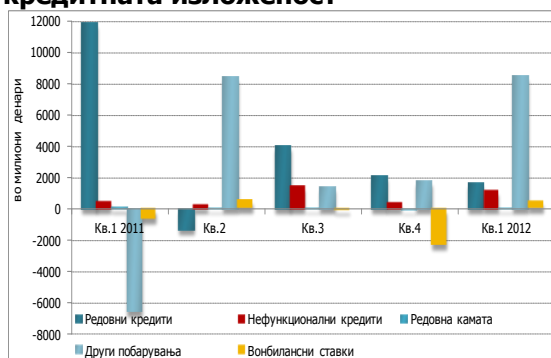
⁹ Кредитната изложеност кон финансиските институции во првиот квартал од 2012 година забележа раст од 6.599 милиони денари. Во нејзини рамки, вложувањата во благajнички записи остварија квартален раст од 8.189 милиони денари, додека средствата на банките на сметки во странски банки забележаа намалување од 1.464 милиони денари.

¹⁰ Изложеноста кон нефинансиските субјекти ја претставува вкупната кредитна изложеност, намалена за изложеноста кон дејностите „финансиски дејности и дејности за осигурување“ и „јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување“. Изложеноста кон нефинансиските субјекти во првиот квартал од 2012 година се зголеми за 4.524 милиони денари.

¹¹ Кредитната изложеност кон домаќинствата ја претставува изложеноста кон физичките лица и трговците-поединци.

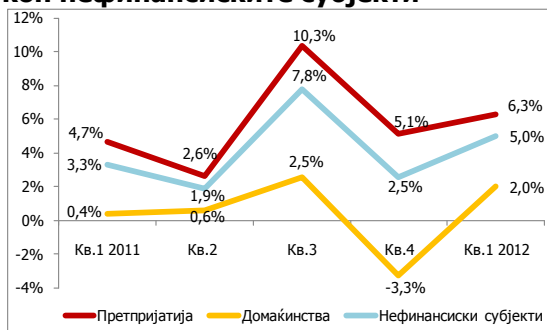

Графикон бр. 39 Квартална апсолутна промена на компонентите на кредитната изложеност

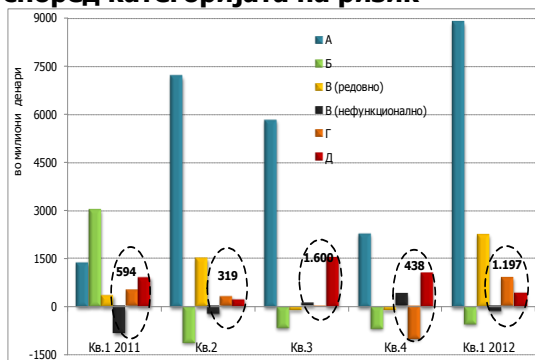
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 40 Квартални стапки на промена на нефункционалните кредити кон нефинансиските субјекти

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 41 Квартална апсолутна промена на кредитната изложеност според категоријата на ризик

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

станбен простор (раст од 1,1% и 1,9%, соодветно).

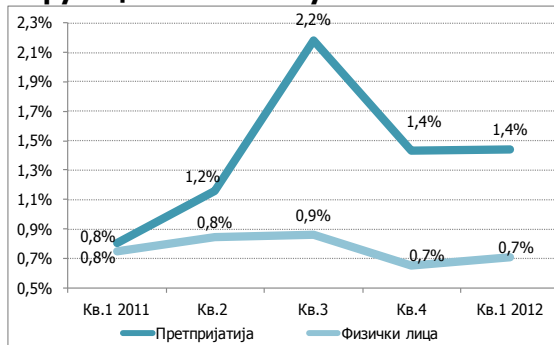
Во структурата на кредитната изложеност на банкарскиот систем најголемо учество и понатаму имаат редовните кредити (65%), додека 71,7% од кварталниот раст на вкупната кредитна изложеност се темели на другите побарувања (анекс бр. 12). Кварталниот раст на ставката „други побарувања“ (за 8.462 милиона денари, или 16,4%) речиси во целост се должи на вложувањата на банките во благајнички записи. Редовните кредити во овој квартал пораснаа за 1.646 милиони денари или 0,7%, и тоа најмногу кај секторот „претпријатија и други клиенти“ (квартален раст од 2.623 милиони денари, или 2,4%).

Нефункционалните кредити се зголемија за 1.005 милиони денари или 5,0%, што придонесе за пораст на нивното учество во бруто-кредитите за 0,3 процентни поени. Носител на растот се претпријатијата, каде што нефункционалните кредити пораснаа за 888 милиони денари (6,3%). Притоа, носител на растот на нефункционалните кредити беа дејностите „трговија на големо и мало“ (со придонес од 59,2%) и „хемиската индустрија, производство на градежни материјали, производство и преработка на горива и фармација“ (со придонес од 24,3%).

За разлика од претходниот квартал кога кредитната изложеност со нефункционален статус растеше како резултат на растот на изложеноста во категоријата на ризик „Д“, во овој квартал носител на растот е категоријата на ризик „Г“. На квартално ниво, нефункционалната изложеност во категоријата на ризик „Г“ порасна за 893 милиони денари или 30,5%, и тоа во најголем дел кај секторот „претпријатија и други клиенти“ (анекс бр. 13).

Графикон бр. 42 Премин на кредитната изложеност од редовен во нефункционален статус

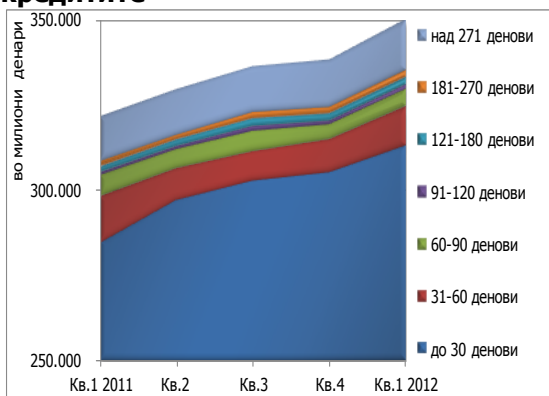
* На 31.3.2012 година, е опфатена кредитната изложеност на банките на 31.3.2012 којашто постоела и на 31.12.2011 година. Не е вклучена новата кредитна изложеност, одобрена во текот на првиот квартал од 2012 година.

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Транзициската матрица за движењето на кредитната изложеност од редовен кон нефункционален статус, за периодот 31.12.2011 - 31.3.2012 година, го потврдува влошувањето на квалитетот на кредитното портфолио во првиот квартал од 2012 година (анекс бр. 15).

Влошувањето е поизразено кај претпријатијата, каде што 1,4% од кредитната изложеност којашто на 31.12.2011 година имала редовен статус добила нефункционален статус на 31.3.2012 година (0,7% кај физичките лица).

Графикон бр. 43 Структура на кредитната изложеност според деновите на доцнење во исплатата на кредитите

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Кредитната изложеност со период на задоцнување во исплатата над 90 дена учествува со 5,8% во вкупната кредитна изложеност на 31.3.2012 година. Во однос на крајот на 2011 година, оваа изложеност бележи пораст од 1.581 милион денари (или 8,4%). Најголем дел од нејзиното зголемување е резултат на кредитната изложеност со период на задоцнување во исплатата над 271 ден, којашто забележа квартален раст од 1.023 милиони денари или 7,4%.

Квалитетот на кредитното портфолио на банките бележи влошување во првиот квартал од 2012 година (анекс бр. 16). Главен причинител за влошувањето е кредитната изложеност кон секторот „претпријатија и други клиенти“. Најголемо влошување на показателите за квалитетот на кредитната изложеност има кај изложеноста кон дејноста „објекти за сместување и сервисни дејности со храна“, каде што просечното ниво на ризичност на квартално ниво се зголеми за 3,8 процентни поени (анекс бр. 20). Оваа дејност има и највисок процент на просечна ризичност

Графикон бр. 44 Показатели за квалитетот на кредитното портфолио на банкарскиот систем

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

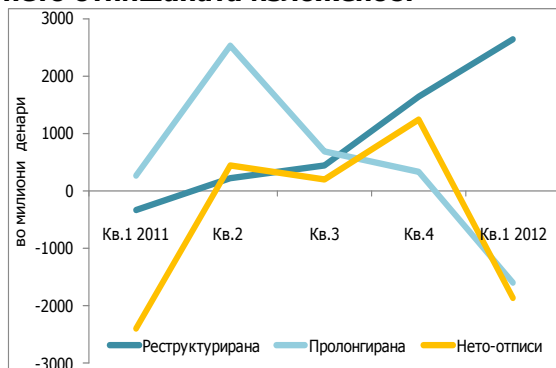
(28,6%), но нејзиното учество во вкупната кредитна изложеност кон секторот „претпријатија и други клиенти“ изнесува 2%.

Со побавно темпо се одвиваше влошувањето на показателите за квалитетот на кредитното портфолио на домаќинствата (анекс бр. 19), каде што најголемо влошување има кај автомобилските кредити (0,7 проценти поени повисоко ниво на ризичност).

Од аспект на валутната структура, највисоко ниво на ризичност и влошување на показателите за кредитен ризик е присутно кај кредитната изложеност во денари со девизна клаузула (анекс бр. 18).

Пресметаната исправка на вредноста и посебна резерва забележаа побрз раст во споредба со нефункционалните кредити, што придонесе за натамошно зголемување (за 1,1 процентни поени) на покриеноста на нефункционалните кредити со исправката на вредноста и посебна резерва. Соодветно на поизразеното влошување на квалитетот на кредитното портфолио на секторот „претпријатија и други клиенти“, растот на пресметаната исправка на вредноста и посебна резерва, во најголема мера, произлегува од изложеноста кон овој сектор (анекс бр. 14).

Графикон бр. 45 Квартална промена на реструктурираната, пролонгираната и нето отпишаната изложеност

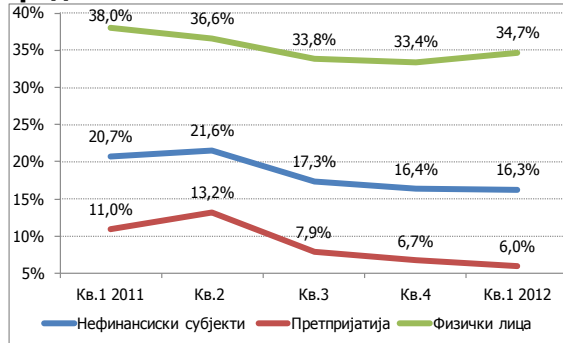
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Уште еден показател за надолниот тренд во квалитетот на изложеноста кон претпријатијата е и забрзаниот раст на реструктурираната¹² изложеност, во кој најголем удел имаа претпријатијата, со квартален раст од 2.623 милиони денари (50,4%). Овој сектор најмногу ја промени и пролонгираната кредитна изложеност, но во спротивен правец, со намалување од 1.602 милиона денари (-7,2%). **Кварталните движења на нето-отписите** имаа негативен предзнак, како резултат на отпишаната

¹² Реструктурирање на побарувањето значи воспоставување нова кредитна изложеност од страна на банката за замена на веќе постоечката, при што се настанати значајни измени на договорните услови коишто се резултат на влошената финансиска состојба на кредитокорисникот.

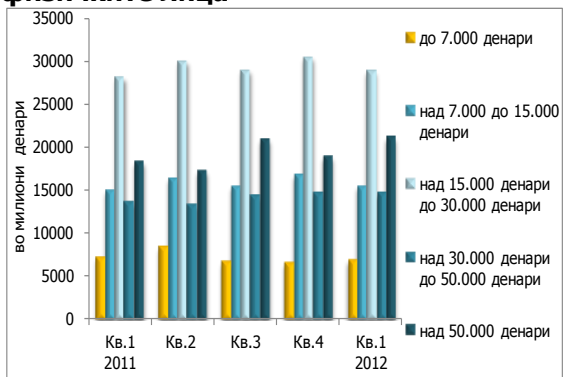

Графикон бр. 46 Учество на необезбедената изложеност во вкупната кредитна изложеност

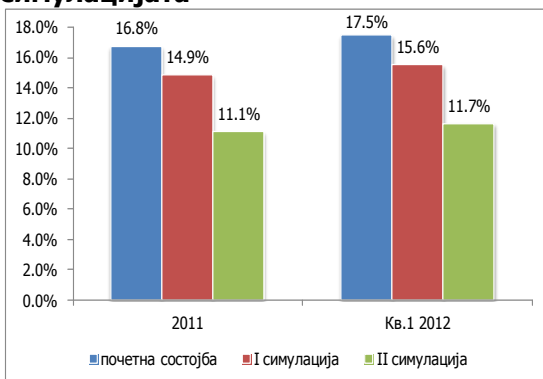
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 47 Кредитна изложеност според месечните примања на физичките лица

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 48 Стапка на адекватност на капиталот, пред и по симулацијата

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

кредитна изложеност од 25 милиони денари, наспроти наплатената од 41 милион денари.

Учеството на необезбедената во вкупната кредитна изложеност има благ надолен тренд. Необезбедената кредитна изложеност се зголеми за 554 милион денари (1,4%), што беше резултат на растот на необезбедената кредитна изложеност кон физичките лица. Кај претпријатијата се зголеми обезбедената кредитна изложеност за 4.957 милиони денари (3,5%).

Во структурата на кредитната изложеност кон физичките лица се зголеми изложеноста кон клиентите со повисоки месечни примања, и тоа најмногу во сегментот на лица со примања над 50.000 денари. Сепак, сè уште најголем дел од кредитната изложеност кон физичките лица (58,8% на крајот од првиот квартал од 2012) е кон лицата со примања до 30.000 денари (анекс бр. 21). Доколку се исклучи изложеноста врз основа на кредити за станбен и деловен простор, учеството на кредитната изложеност на физичките лица со овие примања би била 70,2%.

1.2. Стрес-тестирање на чувствителноста на банкарскиот систем на зголемување на кредитниот ризик

Стрес-тестирањето е извршено преку претпоставено пренесување на **10% (прва симулација) и 30% (втора симулација)** од кредитната изложеност од секоја категорија на ризик кон двете следни категории со повисок степен на ризичност, каде што се распоредуваат во еднаков износ. Симулациите се вршат одделно на изложеноста кон секторите „претпријатија и други клиенти“ (и одделните дејности во рамки на овој сектор) и „домаќинства“ (и одделните кредитни производи во рамки на овој сектор) и на вкупната кредитна изложеност (анекс бр. 22).

Табела бр. 3 Резултати од симулациите

Показател		Кредитна изложеност кон „претпријатија и други клиенти“ и кон „домаќинства“	Кредитна изложеност на банкарскиот систем
почетна состојба	% на В, Г и Д во вкупната кредитна изложеност	12,1%	8,7%
	Просечно ниво на ризичност	9,6%	6,9%
I симулација	% на В, Г и Д во вкупната кредитна изложеност	16,8%	12,1%
	Просечно ниво на ризичност	11,6%	8,3%
II симулација	% на В, Г и Д во вкупната кредитна изложеност	26,4%	18,8%
	Просечно ниво на ризичност	15,6%	11,2%

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Резултатите покажуваат дека и во овој квартал отпорноста на банките е на задоволително ниво. При спроведувањето на двете симулации на кредитната изложеност кон двата сектора („претпријатија и други клиенти“ и „физички лица“), најголемо влошување на квалитетот има кај:

- изложеноста кон „дејности во врска со недвижен имот“ во рамки на секторот „претпријатија и други клиенти“, кај која просечното ниво на ризичност би се зголемило за 2,7 процентни поени при првата симулација и за 8 процентни поени при втората симулација;

- изложеноста врз основа на негативните салда по тековни сметки и кредитните картички кај физичките лица, кај која просечното ниво на ризичност би се зголемило за 2 процентни поена при првата симулација и за 6,1 и 5,9 процентни поени, соодветно, при втората симулација.

И при двете симулации, стапката на адекватност на банкарскиот систем не се намалува под законскиот минимум од 8%. Анализирани по поединечни банки, при првата симулација, стапката на адекватност на капиталот не би се намалила под 8% кај ниту една банка, додека кај втората симулација, намалување под 8% би се случило кај четири банки (пет банки на крајот од 2011 година).

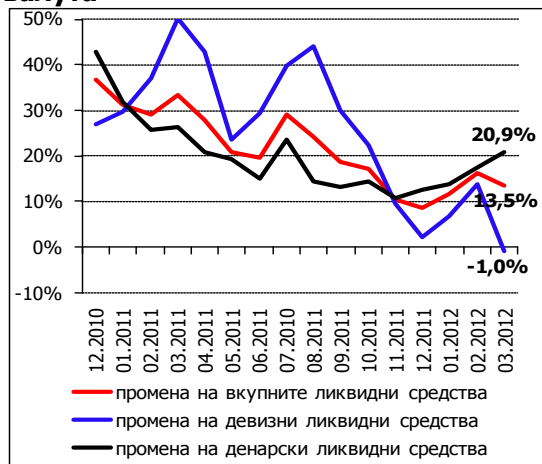
2. Ликвидносен ризик

Во првиот квартал на 2012 година, банките во Република Македонија ја одржаа силната и стабилна ликвидносна позиција. Растот на ликвидните средства во првиот квартал на 2012 година се темелеше првенствено на вложувањата во денарски ликвидни инструменти, односно во благајнички записи на Народната банка мотивирани од постоечката разлика во стапките на принос меѓу денарските и девизните финансиски инструменти. Показателите за ликвидноста на ниво на банкарскиот систем се подобрија, што беше поизразено кај показателите за денарските позиции. Во првиот квартал на 2012 година, дојде до позитивни поместувања во рочната структурата на изворите на финансирање, односно се намали учеството на краткорочните извори на финансирање за сметка на растот на долгорочните извори на финансирање, што предизвика стеснување на рочната неусогласеност меѓу средствата и обврските. Притоа, депозитите на нефинансиските субјекти беа главни носители на кварталниот раст на изворите на финансирање на банките и го

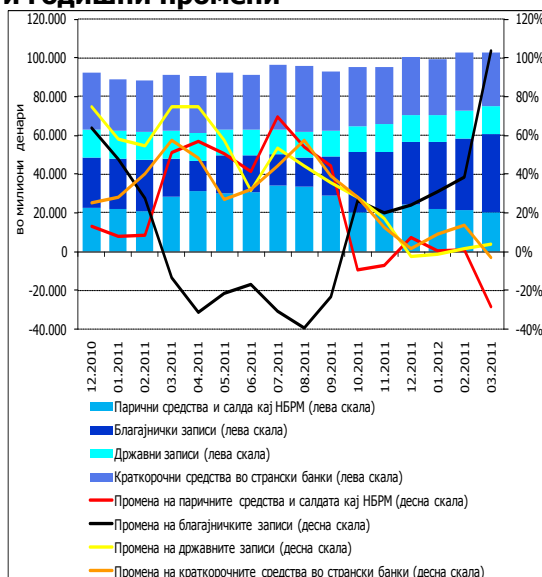
зацврстија претежното учество во структурата. Стрес-тест анализите покажуваат задоволителна отпорност на банкарскиот систем на симулираните ликвидносни шокови. Во текот на првиот квартал од 2012 година, банките го исполнуваа минималното ниво на стапките на ликвидност (во вредност од 1) до 30 дена и до 180 дена.

Графикон бр. 49 Годишна промена на ликвидни средства на банките, според валута

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 50 Состав на ликвидните средства на банките - апсолутни износи и годишни промени

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На крајот од првиот квартал на 2012 година ликвидните средства¹³ на ниво на банкарскиот систем изнесуваат 102.968 милиони денари и забележаа квартален раст за 2,8%, односно за 2.757 милиони денари. Набљудувано на годишна основа, растот на ликвидните средства е подинамичен и изнесува 12.249 милиони денари, односно 13,5%. Главен двигател на растот на ликвидните средства во првиот квартал на 2012 година е зголемувањето на вложувањата на банките во благајничките записи издадени од Народната банка, коишто на 31.3.2012 година бележат квартален раст за 25,4%. Годишниот раст изнесува 103,4%. Ова всушност придонесе за годишен раст на денарските ликвидни средства¹⁴ од 20,9% на 31.3.2012 година (квартален раст од 9,9%), наспроти девизните ликвидни средства коишто забележаа пад на годишна основа од 1,0% (квартален пад од 11,1%). Притоа, малку повеќе од половината од годишниот пораст на денарските ликвидни средства е концентриран во првиот квартал од 2012 година. Падот на девизните ликвидни средства првенствено се должи на намалувањето на кореспондентните сметки и на краткорочните пласмани во странски банки, коишто во првиот квартал од 2012 година се намалија за 2.204 милиони денари, односно за 7,4%. Во април 2012 година, Народната банка направи промени во оперативната рамка за спроведување на монетарната политика преку проширување на расположливите инвестициски алтернативи за банките, воведувајќи редовни неделни репо-операции со банките, расположливи депозити до седум

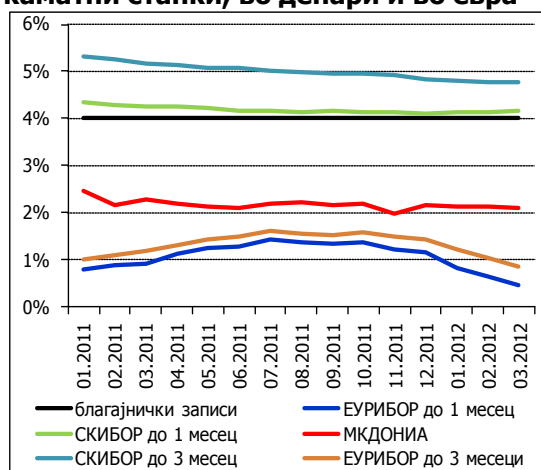
¹³ Ликвидните средства ги опфаќаат паричните средства и средствата на сметките кај Народната банка, благајничките записи на Народната банка, кореспондентните сметки и краткорочните пласмани кај странски банки и пласманите во краткорочни хартии од вредност издадени од државата.

¹⁴ За потребите на анализата на ликвидноста на банките, средствата и обврските во денари со девизна клаузула се вклучуваат во средствата и обврските во денари.

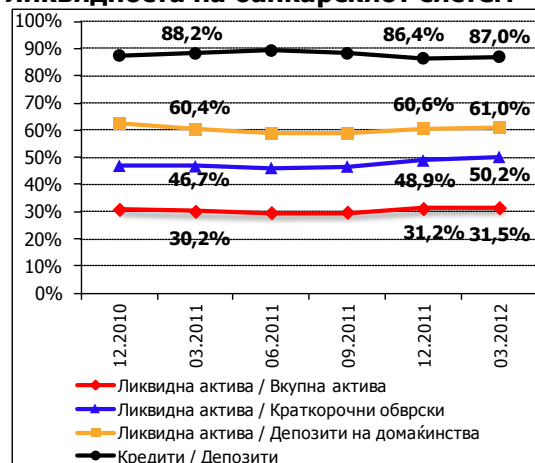
дена и намалувајќи ја фреквенцијата на аукциите на благајничките записи, од еднаш неделно на еднаш во периодот на пресметка на задолжителната резерва (којшто изнесува 28 дена), со истовремена промена на типот на тендер за спроведување аукции - од тендер со фиксна каматна стапка и неограничени износи, кон аукции со максимална каматна стапка и ограничен износ. Овие промени, покрај што се очекува дека ќе придонесат за зголемување на флексибилноста при спроведувањето на монетарната политика и зголемување на активностите и прометот на меѓубанкарскиот пазар, можно е да предизвикаат промени и во структурата на ликвидните средства на банките.

Графикон бр. 51 Движење на основните каматни стапки, во денари и во евра

Извор: Народната банка и www.euribor.org

Графикон бр. 52 Показатели за ликвидноста на банкарскиот систем

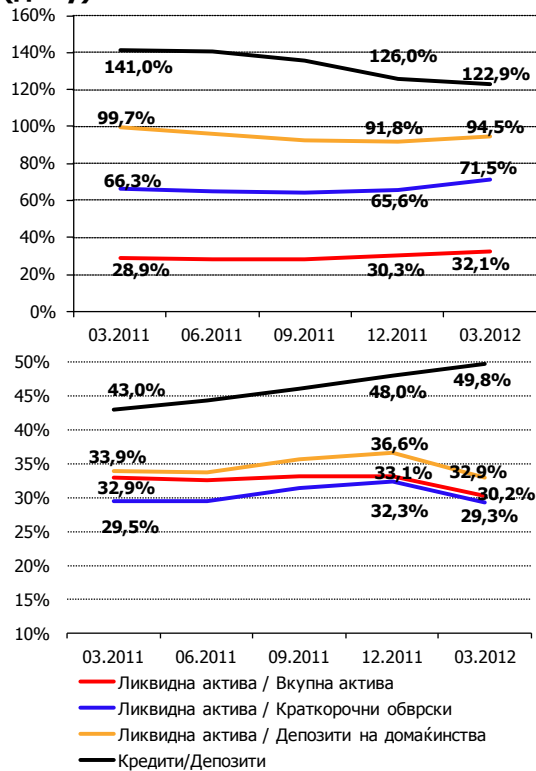
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Еден од клучните мотиви на банките за насочување на своите ликвидни средства во некој од расположливите финансиски инструменти е приносот којшто го нудат одделните инструменти, што првенствено зависи од движењата на основните каматни стапки. Во втората половина на 2011 година, а особено во првиот квартал на 2012 година, дојде до намалување на ЕУРИБОР како основна каматна стапка на пазарот на пари во евро-зоната и репер за приносот којшто го обезбедуваат краткорочните пласмани во странските банки, додека денарските каматни стапки манифестираа поголема стабилност. Оваа динамика на каматните стапки, во комбинација со присутните ризици во евро-зоната и неизвесноста околу разрешувањето на должничките проблеми и соодветните ефекти врз финансиските институции, всушност придонесуваат за зголемување на привлечноста на денарските инструменти и го условија растот на вложувањата на банките во благајничките записи на Народната банка.

Во првиот квартал од 2012 година, показателите за ликвидноста на банките¹⁵ забележаа умерено придвижување во нагорна насока (анекс

¹⁵ При пресметката на показателите за ликвидноста на ниво на банкарскиот систем не се земени предвид резидентните меѓубанкарски средства и обврски.

Графикон бр. 53 Показатели за ликвидност на банкарскиот систем за позициите во денари (горе) и девизи (долу)

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 54 Квартална промена на користените извори на финансирање од матичните лица

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

бр. 23). Двигател на ова подобрување на показателите за ликвидноста првенствено беше подинамичниот раст на ликвидната актива како во однос на вкупната актива, така и во однос на краткорочните обврски и различните категории депозити.

Растот на денарската компонента на ликвидните средства во првиот квартал од 2012 година предизвика подобрување на показателите за ликвидноста во денари. Од друга страна, отсуството на раст на пласманите кај странски банки услови намалување на показателите за ликвидноста во девизи. Покрај промената на структурата на ликвидните средства, влијание врз динамиката на показателите за ликвидност според валутата имаа и промените во структурата на изворите на финансирање на банките во првиот квартал на 2012 година, а особено растот на денарските депозити и на вкупните обврски во денари, наспроти падот на девизните депозити и обврските во девизи.

Во првиот квартал од 2012 година, депозитите на нефинансиските субјекти го задржаа главното место во структурата на изворите на финансирање на банкарскиот систем. Воедно, над две третини од кварталниот раст на вкупните извори на финансирање беа предизвикани од растот на депозитите на нефинансиските субјекти. Покрај ова, продолжи трендот на намалување на користените извори на финансирање од матичните лица на домашните банки. Така, користените извори на финансирање (освен капиталот) од матичните лица во првиот квартал на 2012 година, се намалија за 2.193 милиони денари, или за 13,7%, со што нивното учество во структурата на вкупните извори на финансирање изнесува 4,1%. Намалувањето на овие извори главно произлегува од падот на користените краткорочни и долгорочни кредити од матичните лица. На годишна основа, падот на користените извори на финансирање на домашните банки од нивните матичните лица

изнесува 2.606 милиони денари, односно 15,9%.

Табела бр. 4 Извори на финансирање на банките

Вид на извори на финансирање	31.12.2011		31.03.2012		Квартална промена	
	Износ (во милиони денари)	Учество во структура	Износ (во милиони денари)	Учество во структура	Апсолутна	Релативна
Депозити на нефинансиски субјекти	234,821	71.1%	238,022	71.0%	3,201	1.4%
-од кои од матични лица	49	0.0%	108	0.0%	59	120.0%
Депозити на финансиски институции	13,169	4.0%	13,421	4.0%	252	1.9%
-од кои од матични лица	4,414	1.3%	4,467	1.3%	53	1.2%
Обврски по кредити, должнички хартии од вредност, субординирани обврски и хибридни капитални инструменти	38,840	11.8%	39,281	11.7%	441	1.1%
-од кои од матични лица	11,437	3.5%	9,164	2.7%	-2,272	-19.9%
Капитал и резерви	39,299	11.9%	39,870	11.9%	571	1.5%
Останати извори на финансирање	4,206	1.3%	4,438	1.3%	232	5.5%
-од кои од матични лица	80	0.0%	48	0.0%	-32	-40.4%
Вкупно извори на финансирање	330,334	100.0%	335,031	100.0%	4,697	1.4%
Долгорочни извори на финансирање	106,302	32.2%	113,663	33.9%	7,361	6.9%
-од кои од матични лица	8,897	2.7%	8,186	2.4%	-711	-8.0%
Краткорочни извори на финансирање	180,528	54.7%	177,061	52.8%	-3,467	-1.9%
-од кои од матични лица	7,003	2.1%	5,553	1.7%	-1,450	-20.7%
Капитал и резерви	39,299	11.9%	39,870	11.9%	571	1.5%
Останати извори на финансирање	4,206	1.3%	4,438	1.3%	232	5.5%
-од кои од матични лица	80	0.0%	48	0.0%	-32	-40.4%
Вкупно извори на финансирање	330,334	100.0%	335,031	100.0%	4,697	1.4%

Извор: Податоците се доставени од страна на банките врз основа на посебно барање од Народната банка и поради ова може да се јават разлики во однос на билансните податоци, коишто банките ги доставуваат на редовна основа согласно со Одлуката за доставување податоци за состојбата и прометот на сметките од сметковниот план на банките и на финансиските извештаи („Службен весник на Република Македонија“ 126/2011).

Графикон бр. 55 Промена на ликвидните средства/промена на вкупните извори на средства на квартална основа

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во рочната структура на изворите на финансирање се забележува квартален пад на краткорочните извори на финансирање, за сметка на растот на долгорочните извори на финансирање. Оваа појава би требало да влијае придонесе за поголема одржливост и предвидливост на изворите на финансирање на домашните банки. Исто така, овие поместувања во рочната структура на изворите на финансирање условија помал ликвидносен ризик за банките поради поголемата усогласеност на договорната преостаната рочност на средствата и обврските.

Во првиот квартал на 2012 година се засили склоноста на банките за пласирање на новите извори на средства во денарски ликвидни инструменти. Соодносот меѓу годишните промени на ликвидните средства и на вкупните извори на средства во првиот квартал на 2012 година

изнесува 49,7%, но според неговата валутна структура најзастапени се вложувањата во денарски ликвидни инструменти, додека вложувањата во девизни ликвидни инструменти имаат негативен придонес. Ова всушност ја отсликува склоноста на банките за замена на девизните ликвидни средства со денарски финансиски инструменти.

Графикон бр. 56 Структура на паричните приливи и одливи на банкарскиот систем

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

* Со категоријата други средства се опфатени средствата коишто не се кредити на нефинансиските субјекти и коишто не се вклучени во категоријата ликвидни средства (долгорочните пласмани во странски и домашни банки, задолжителната резерва во девизи, преземените средства за ненаплатени побарувања, основните средства итн.). Со категоријата други извори на средства се опфатени сите извори на средства коишто не се депозити на нефинансиските субјекти (капиталот и резервите, депозитите на финансиските институции, заемите, субординираните инструменти итн.).

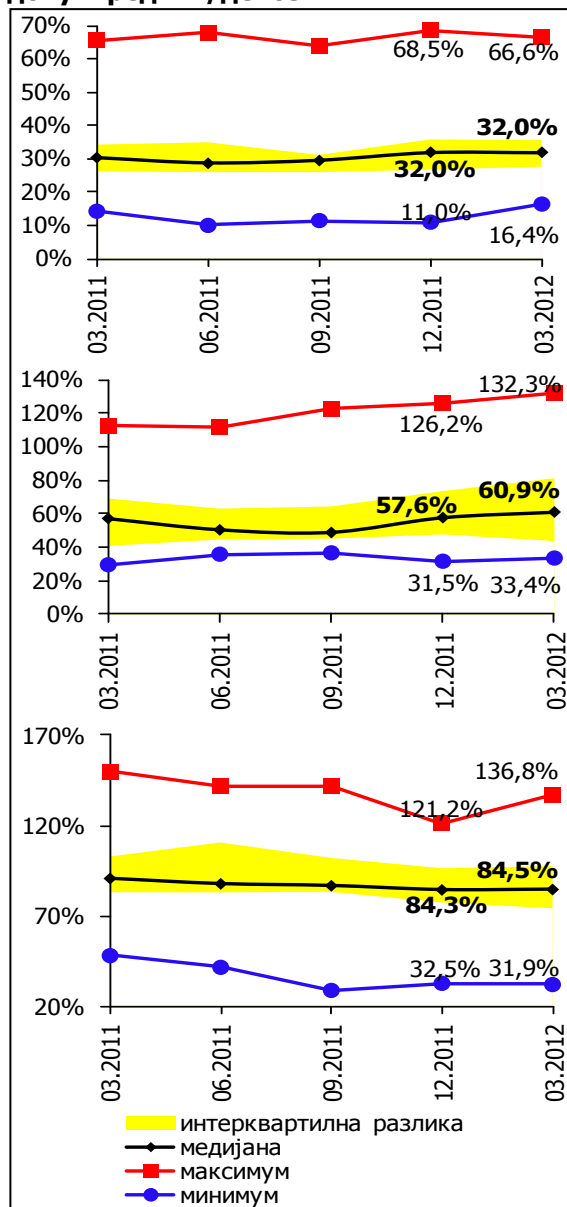
Во текот на првиот квартал на 2012 година се забележува поголема разновидност на паричните приливи¹⁶ во банкарскиот систем. Така, за разлика од 2011 година кога најголем дел од паричните приливи на банките се должеше на растот на депозитите, во првиот квартал на 2012 година покрај растот на депозитите, забележителен удел во паричните приливи на банкарскиот систем имаше и растот на другите (недепозитни) извори на средства. Најголем придонес во растот на другите извори на средства на ниво на банкарскиот систем, со учество од речиси две третини во вкупната квартална промена, имаше една банка од групата средни банки, кај која се забележува користење долгорочни кредити од нерезидентни институционални кредитори (ЕИБ). Во текот на првиот квартал на 2012 година, паричните одливи на ниво на банкарскиот систем главно беа насочени кон кредитирањето (60,1% од паричните одливи) и кон растот на ликвидните средства (39,9% од паричните одливи).

Во текот на првиот квартал на 2012 година, во структурата на паричните приливи на одделните банки, растот на депозитите имаше најголемо учество кај осум банки, а кај четири банки најголемиот дел од паричните приливи потекнуваа од растот на другите, недепозитни извори на средства. Кај

¹⁶ Паричните приливи и паричните одливи на банките во текот на одреден квартал се добиени по индиректен пат, односно преку кварталната промена на салдата на одделните сметки од билансот на банките. Ефектот врз паричните текови на банките, којшто се должи на расходите и приходите коишто не претставуваат паричен одлив или прилив (на пример: отписи на кредити, ревалоризација на хартии од вредност коишто се расположливи за продажба или се чуваат за тргување, амортизација на основните средства, нето курсни разлики итн.) е составен дел на промената на соодветните билансни ставки на кои се однесува соодветниот приход или расход.

Графикон бр. 57 Избрани показатели за ликвидноста за поединечните банки
горе: ликвидна актива/вкупна актива
средина: ликвидна актива/краткорочни обврски
долу: кредити/депозити

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

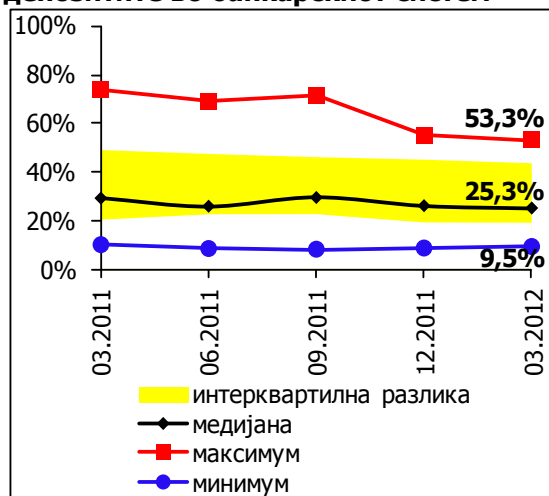
останатите пет банки паричните приливи во најголем дел беа обезбедени преку намалување на одредени категории средства, што укажува дека овие банки се во процес на т.н. „финансиско раздолжување“ (англ. deleverage). Од друга страна, паричните одливи во текот на првиот квартал на 2012 година, кај седум банки беа во најголем дел концентрирани во кредити на нефинансиските субјекти, кај пет банки во пласманите во ликвидни средства, кај три банки најголем дел од паричните одливи е забележан како последица на пад на депозитите, додека кај други две банки најголемо учество во структурата на паричните одливи има намалувањето на другите недепозитни извори на средства.

Во првиот квартал од 2012 година, **ликвидните средства забележаа раст кај десет банки** којшто по поединечни банки се движеше во интервал од 0,2% до 76,9%. Кај другите седум банки, коишто на 31.3.2012 година учествуваат со 33,8% во вкупната актива на банкарскиот систем, ликвидните средства забележаа намалување во вкупен износ од 1.395 милиони денари. Падот по поединечни банки се движеше во интервал од 2,2% до 13,0%. На годишна основа, пад на ликвидните средства (којшто се движи во интервал од 0,7% до 20,3%) остварија четири банки, коишто на 31.3.2012 година зафаќаат 25,3% од вкупната актива на банкарскиот систем. Наспроти тоа, кај тринаесет банки ликвидните средства на годишна основа забележаа раст (во интервал од 3,3% до 98,1%).

Зголемената склоност на банките за насочување на своите пласмани во ликвидни финансиски инструменти доведе до позитивни движења на показателите за ликвидноста кај одделните банки во текот на првиот квартал од 2012 година. Така, покриеноста на краткорочните обврски со ликвидна актива на квартална основа е зголемена кај девет банки, додека на годишна основа кај 13 банки. Иако медијалната вредност на учеството на

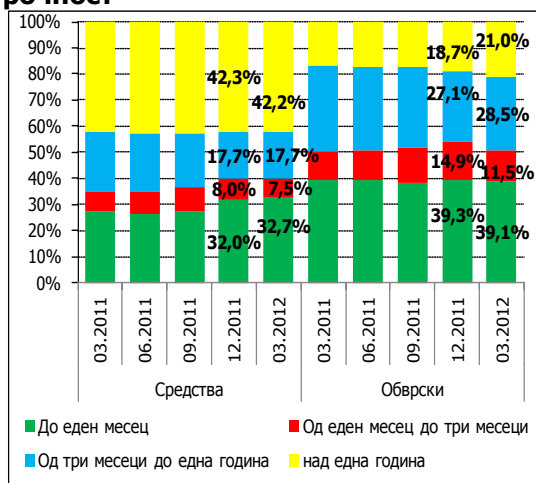

Графикон бр. 58 Концентрација на депозитите во банкарскиот систем

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките. Прикажано е учеството на 20-те најголеми депоненти во просечната депозитна база за последниот изминат месец.

Графикон бр. 59 Структура на средствата и обврските на банките според договорната преостаната рочност

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

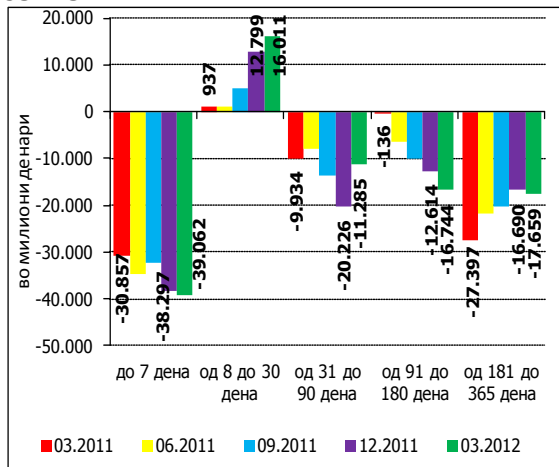
ликвидната актива во вкупната актива на квартална основа не бележи промена, сепак за одбележување е што овој показател се зголеми кај банките со пониска вредност, што предизвика стеснување на интерквartilната разлика. Воедно, кај осум банки, повеќе од една третина од активата е во форма на ликвидни финансиски инструменти, што е уште една потврда за релативно силната ликвидносна позиција на македонскиот банкарски систем. Показателот кредити/депозити кај четири банки на крајот од првиот квартал на 2012 година има вредност поголема од 100%, што упатува дека овие банки ја финансирале кредитната поддршка на нефинансиските субјекти, покрај со депозитниот потенцијал и преку други извори на средства, најчесто заеми од странски финансиски институции, вклучително и од матичните лица.

Банкарскиот систем се карактеризира со релативно висока концентрација на депозитите, којашто сепак на годишна и квартална основа бележи извесно намалување. На 31.3.2012 година, учеството на депозитите на 20-те најголеми депоненти во вкупните депозити по поединечна банка се движи во интервал од 9,5% до 53,3%, со медијана од 25,3%. Во споредба со минатиот квартал медијаната на ова учество е намалена за 1,0 процентен поен. Намалувањето на медијаната е уште поизразено на годишна основа (пад за 4,1 процентен поен). Исто така, се забележува поголемо намалување на максималната висина на концентрацијата (од 73,8% на 53,3%), што може да се смета како показател за зголемена конкуренција на пазарот за резидентни депозити.

Намаленото ниво на ликвидносен ризик за банките во првиот квартал од 2012 година, се согледува и преку подобрениот рочен профил на нивните средства и извори на финансирање. Промените беа во насока на зголемување на учеството на обврските со поголема

Графикон бр. 60 Договорна преостаната рочна (не)усогласеност меѓу средствата и обврските по рочни сегменти

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

договорна рочност, при истовремено зголемување на учеството на средствата со краток период до достасување. Обврските на банките ја задржаа поголемата договорна преостаната рочност во споредба со средствата (анекс бр. 24).

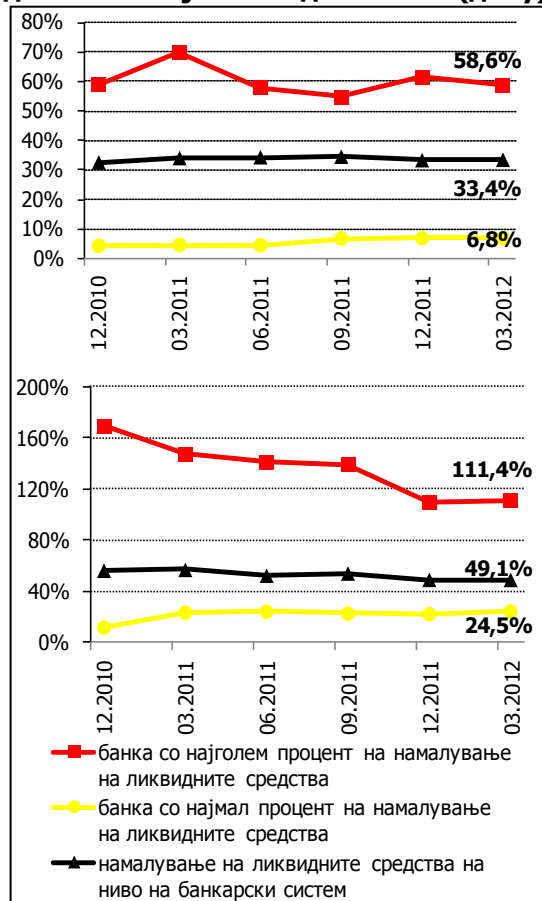
Во првиот квартал на 2012 година, дојде до намалување на рочната неусогласеност меѓу средствата и обврските со договорна рочност од еден до три месеци, додека во другите рочни сегменти се забележува продлабочување на рочната неусогласеност. Само во блокот на преостаната рочност од 8 до 30 дена јазот меѓу договорната рочност на средствата и обврските е позитивен.

Очекувањата на банките се во насока на понатамошно одржување на стабилноста на депозитите, со што јазот меѓу средствата и обврските во сите рочни сегменти според очекуваната рочност е позитивен (анекс бр. 25). Имено, банките очекуваат стабилност кај најмалку 85,3% од депозитите со преостаната рочност до три месеци, останувајќи во банките и во следните три месеци, што всушност значи дека банките очекуваат одлив само на 4,8% од вкупните депозити на нефинансиските субјекти.

Отпорноста на банкарскиот систем на симулирани ликвидносни шокови се потврдува и со резултатите од спроведените симулации за нарушување на стабилноста на депозитите, како главен извор на финансирање на банките. И во првиот квартал од 2012 година, малку поголема ранливост на банките се забележува при евентуално повлекување на депозитите на 20-те најголеми депоненти надвор од банкарскиот систем, во споредба со повлекувањето на 20% од депозитите на домаќинствата, што првенствено е одраз на релативно високата концентрација на депозитите кај некои од банките. При повлекувањето на депозитите на дваесетте најголеми депоненти, ликвидните средства на ниво на банкарскиот систем би се намалиле за

Графикон бр. 61 Резултати од симулацијата за повлекување 20% од депозитите на домаќинствата (горе) и за повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти (долу)

Извор: пресметки на Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

3. Валутен ризик

Во првиот квартал од 2012 година, се стесни јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента, со што се намали и изложеноста на банките на валутниот ризик. Ова стеснување потекнува од намалениот јаз меѓу активата и пасивата во евра, којашто и понатаму е најзастапената странска валута во работењето на банките. Намаленото ниво на валутен ризик се согледува и преку намаленото учество на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента во сопствените средства на банките.

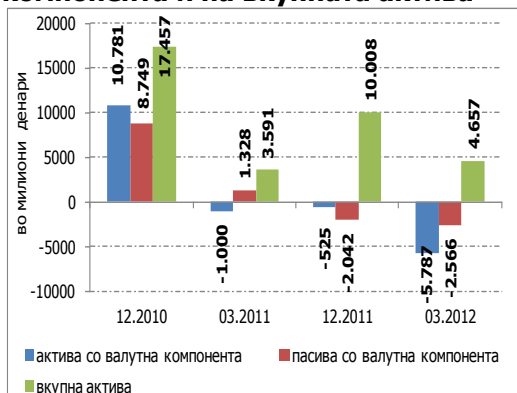
49,1%, што би довело до намалување на учеството на ликвидните средства во вкупните средства од 31,5% на 18,7%. За да се апсорбира евентуалното повлекување на 20% од депозитите на домаќинствата, би биле доволни 33,4% од ликвидните средства, при што учеството на ликвидната актива во вкупните средства на ниво на банкарскиот систем би се намалило за 8,4 процентни поени.

Од друга страна, поради релативно поскупо присуство на обврските кон матичните лица во изворите на финансирање на банкарскиот систем, неговата отпорност на хипотетичко повлекување на овие извори на финансирање е поголема. Така, извршените симулации покажуваат дека доколку сите матични лица ги повлечат своите депозити/кредити од банките (освен субординираните и хибридни капитални инструменти за чија исплата е потребна согласност од Народната банка), по поединечна банка ликвидната актива би се намалила во интервалот од 0,02% до 49,6% или 7,2% на ниво на банкарскиот систем. Учеството на ликвидните средства во вкупната актива при оваа симулација, би се намалило за 2,3 процентни поени.

Јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента се намали за 37,7% и изнесува 5.321 милион денари. Стеснувањето на овој јаз произлегува од поголемото намалување на активата со

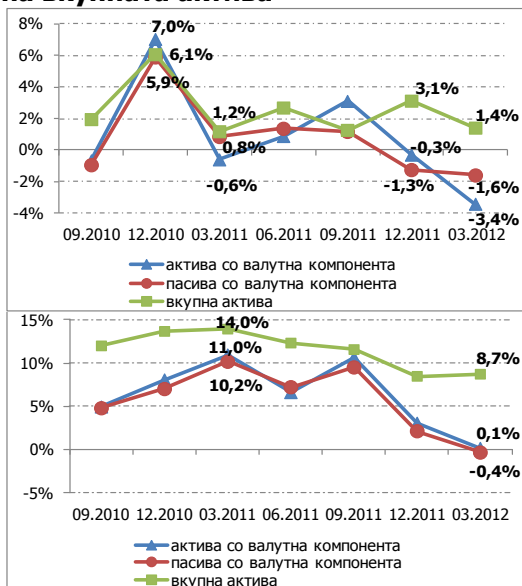

Графикон бр. 62 Квартална промена на активата и пасивата со валутна компонента и на вкупната актива

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 63 Квартална (горе) и годишна (долу) промена на активата и пасивата со валутна компонента и на вкупната актива

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

валутна компонента во однос на намалувањето на пасивата со валутна компонента. Активата со валутна компонента се намали пред сè како резултат на намалувањето на активата во странска валута (во износ од 4.489 милиони денари, или 4,3%)¹⁷, додека намалувањето на активата со девизна клаузула е помало (за 1.298 милиони денари или 2,0%)¹⁸.

Од друга страна, пасивата со валутна компонента се намали најмногу како резултат на намалените депозити во странска валута на физички лица (1,022 милиона денари, односно 1,2%), депозитите во девизи на нефинансиски институции (848 милиони денари или за 8,1%) и обврските врз основа на кредити во странска валута (752 милиона денари или за 4,0%).

¹⁷ Намалувањето на активата во девизи произлегува од намалувањето на: девизните парични средства (1.607 милиони денари или за 38,9%), тековните сметки кај странски банки (1.130 милиони денари или за 15,2%), задолжителната резерва во странска валута (1.108 милиони денари или за 7,8%), депозитите во други банки (1.054 милиони денари или за 9,7%) итн. Кај депозитите во други банки во странска валута, најголеми промени се забележуваат кај орочените депозити до еден месец коишто се намалија за 1.722 милиона денари (анекс бр. 26).

¹⁸ Пласманите во државните записи во денари со девизна клаузула и кредитите во денари со девизна клаузула се намалија за 611 милиони денари, или за 24,6% и 526 милиони денари, или за 0,9%, соодветно.

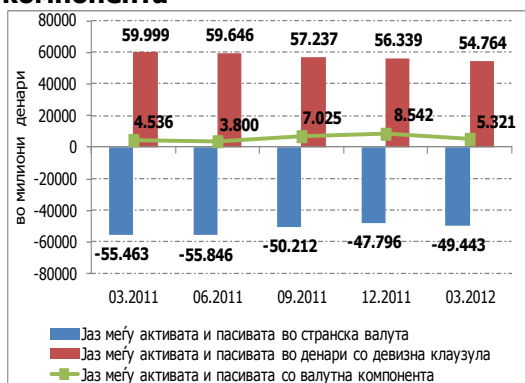
Табела бр. 5 Валутна структура на активата и пасивата со валутна компонента и на јазот помеѓу нив

Опис	Износ (во милиони денари) 31.12.2011	Износ (во милиони денари) 31.03.2012	Учество во вкупна актива	
			2011	31.03.2012
Активa во денари со девизна клаузула	63.732	62.434	19,2%	18,6%
Активa во девизи	105.354	100.864	31,8%	30,0%
Активa со валутна компонента	169.085	163.298	51,1%	48,6%
Вкупна активa	331.176	335.833	100,0%	100,0%
Пасивa во денари со девизна клаузула	7.393	7.670	2,2%	2,3%
Пасивa во девизи	153.150	150.307	46,2%	44,8%
Пасивa со валутна компонента	160.543	157.977	48,5%	47,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Учеството на активата и пасивата со валутна компонента во вкупната актива изнесува 48,6% и 47,0%, соодветно. Во однос на претходниот квартал, овие учества се намалија за 2,4 и 1,4 процентни поени, соодветно.

Графикон бр. 64 Структура на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

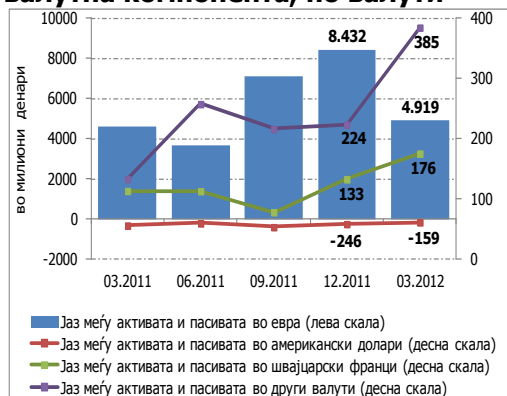
На крајот на првиот квартал од 2012 година, се прошири негативниот јаз меѓу активата и пасивата во странска валута за 1.647 милиони денари, а се стесни позитивниот јаз меѓу активата и пасивата во денари со девизна клаузула (за 1.575 милиони денари). Зголемениот јаз меѓу активата и пасивата во странска валута произлегува од различниот интензитет со кој се намалуваат активата и пасивата во странска валута, додека стеснувањето на јазот меѓу активата и пасивата со девизна клаузула е резултат на намалувањето на активата со девизна клаузула наспроти зголемувањето кај пасивата со девизна клаузула. Ваквите промени придонесоа за намалувањето на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента.

Графикон бр. 65 Учество на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента во сопствените средства на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Следствено, се намали и соодносот помеѓу овој јаз и сопствените средства на банките, и тоа за 8,6 процентни поени. Намалувањето на овој сооднос воедно означува и **надолно движење на изложеноста на банките на валутниот ризик**. Малата изложеност се потврдува и преку минималниот износ од капиталот којшто се „користи“ за покривање на валутниот ризик (3,0% од сопствените средства).

Графикон бр. 66 Динамика на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента, по валути

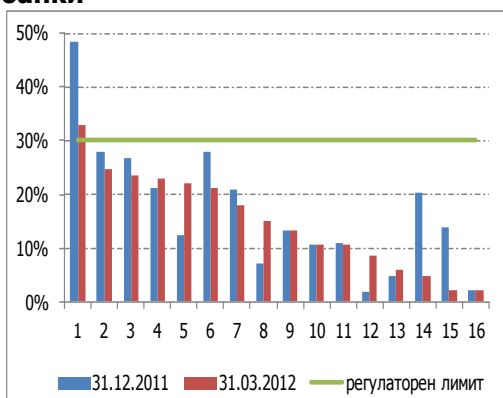
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Намалениот јаз меѓу активата и пасивата со валутна компонента произлегува од намалувањето на јазот меѓу активата и пасивата во евра. Јазот меѓу активата и пасивата во евра се намали за 3.513 милиони денари, или за 41,7% во однос на претходниот квартал. Намалување на јазот се забележува и кај активата и пасивата во американски долари, додека јазот меѓу активата и пасивата во швајцарски франци продолжи да се проширува.

Табела бр. 6 Валутна структура на активата и пасивата со валутна компонента и на јазот помеѓу нив

Валута	31.12.2011			31.03.2012		
	Валутна структура на актива со валутна компонента	Валутна структура на пасива со валутна компонента	Валутна структура на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента	Валутна структура на актива со валутна компонента	Валутна структура на пасива со валутна компонента	Валутна структура на јазот меѓу активата и пасивата со валутна компонента
Евро	88,9%	88,4%	98,7%	88,4%	88,3%	92,4%
Американски долар	7,2%	7,8%	-2,9%	7,4%	7,7%	-3,0%
Швајцарски франк	1,9%	1,9%	1,6%	2,0%	2,0%	3,3%
Австралиски долар	0,4%	0,4%	0,1%	0,5%	0,5%	1,5%
Останато	1,6%	1,5%	2,5%	1,7%	1,5%	5,7%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 67 Сооднос на агрегатната девизна позиција и сопствените средства, по одделни банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Од вкупно шеснаесет банки коишто известуваат за агрегатната девизна позиција, една банка го надмина пропишаниот лимит за агрегатната девизна позиција (30% од сопствените средства), и тоа како резултат на долгата позиција во евра. Ова пречекорување на лимитот е надминато во мај 2012 година.

Табела бр. 7 Валутна структура на активата и пасивата со валутна компонента и на јазот помеѓу нив

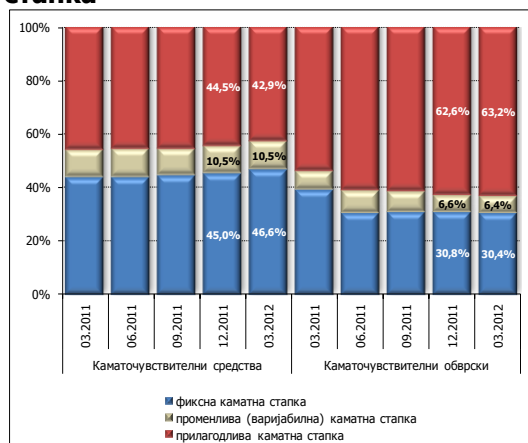
Отворена девизна позиција по одделни валути/ сопствени средства	Број на банки							
	Евро		Американски долар		Швајцарски франк		Останато	
	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка
под 5%	3	2	11	3	11	3	14	
од 5% до 10%	1	1	1					
од 10% до 20%	3	1					1	
од 20% до 30%	4							
над 30%	1							

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

4. Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности

Во првиот квартал од 2012 година, изложеноста на банките на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности остана многу ниска. Причината за ограниченото значење на овој ризик е честата практика на банките да ги применуваат прилагодливите каматни стапки¹⁹ во најголем дел од клучните производи - кредитите и депозитите. Избегнувајќи го овој ризик, банките го пренесуваат на корисниците на банкарските производи (кредитите), претворајќи го во индиректен кредитен ризик. Ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности би добил поинакви димензии и значење при евентуални промени во регулативата²⁰ со кои би се воспоставила рамка за користењето на клаузулите за еднострана прилагодливост на каматните стапки.

Графикон бр. 68 Структура на каматочувствителните средства и обврски според типот на каматната стапка

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

4.1. Структура на каматочувствителните средства и обврски

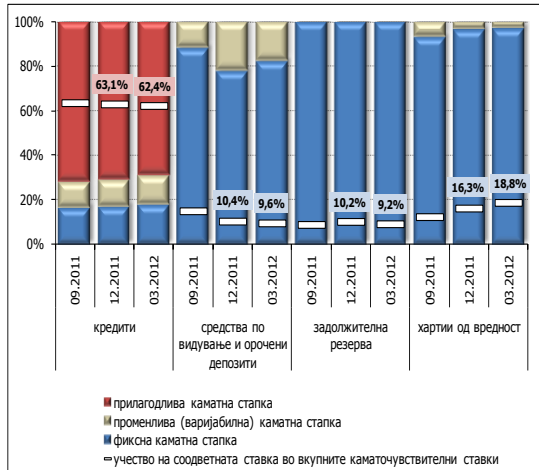
На 31.3.2012 година, во структурата на каматочувствителните средства, позициите со фиксни каматни стапки (46,6%) го презедоа главното место од позициите со прилагодливи каматни стапки (42,9%), пред сè поради зголеменото присуство на фиксните каматни стапки кај хартиите од вредност и кредитите. Од друга страна, прилагодливите каматни стапки дополнително ја зајакнаа својата улога во структурата на каматочувствителните обврски (63,2%).

¹⁹ Прилагодувањето на висината на каматните стапки се прави еднострано заради промени во каматната политика на банката.

²⁰ Во тековната законска регулатива од овој домен не се содржани одредби за начинот на утврдување и промена на каматните стапки или дефиниција за тоа што се подразбира под променливи каматни стапки. Овие каматни стапки се дефинирани во подзаконската регулатива на Народната банка за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

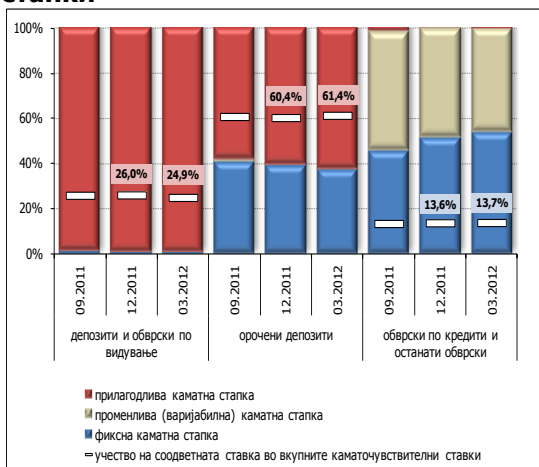

Графикон бр. 69 Каматочувствителни средства, според типот на каматните стапки

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 70 Каматочувствителни обврски, според типот на каматните стапки

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

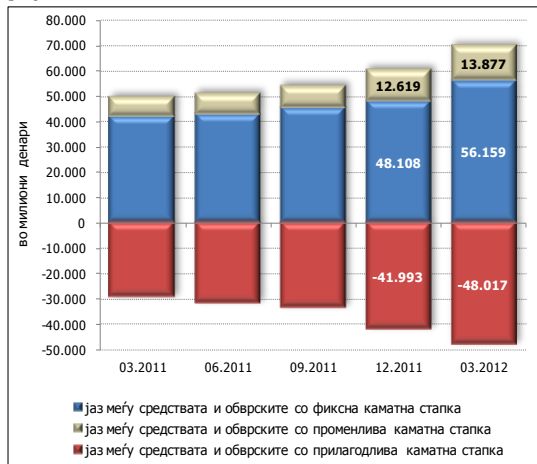
Прилагодливите каматни стапки со учество од 68,7% единствено се присутни кај кредитите коишто се најзастапениот финансиски инструмент во каматочувствителните средства на банките (62,4%). Кај останатите финансиски инструменти (средствата по видување, орочените депозити, задолжителната резерва, државните хартии од вредност и благајничките записи) коишто го формираат остатокот од каматочувствителните средства, преовладуваат фиксните каматни стапки.

Кај каматочувствителните обврски се забележува поголема разновидност во застапеноста на одделните типови каматни стапки. Депозитите по видување речиси во целост се со прилагодливи каматни стапки (99,1%), а овие каматни стапки имаат најголемо учество и кај орочените депозити (62,7%), коишто воедно се и најзастапениот финансиски инструмент во структурата на каматочувствителните обврски. Овие две категории финансиски инструменти во целост ги формираат обврските со прилагодливи каматни стапки (99,8%). Кај обврските врз основа на кредити и субординирани инструменти, најголемо е учеството на позициите со фиксни каматни стапки (53,6%), а по нив следат позициите со променливи каматни стапки (45,7%).

Јазот помеѓу каматочувствителните средства и обврски е позитивен кај позициите со фиксни и променливи каматни стапки, а негативен кај позициите со прилагодливи каматни стапки. Во споредба со крајот на 2011 година, јазот бележи проширување кај сите типови каматни стапки. Позитивниот јаз кај позициите со фиксни каматни стапки произлегува од главната улога на овој тип каматна стапка во

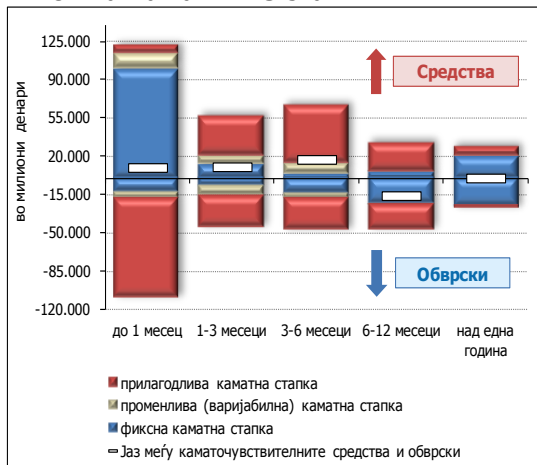

Графикон бр. 71 Јаз меѓу каматочувствителните средства и обврски, според типот на каматните стапки

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 72 Апсолутен износ на каматочувствителните средства и обврски според рочната структура и типот на каматните стапки

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

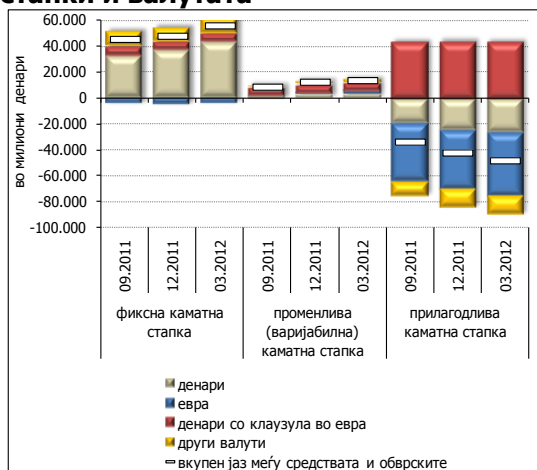
повеќето ставки од каматочувствителните средства, и тоа издвоената задолжителна резерва (100%), хартиите од вредност (97,2%) и вложувањата на банките во депозити (92,9%). Позитивниот јаз кај позициите со променливи каматни стапки се должи на средствата по видување (58%) коишто во голем дел се со променливи каматни стапки. Негативниот јаз кај позициите со прилагодливи каматни стапки е резултат на тоа што овој тип каматна стапка преовладува кај орочените депозити и речиси во целост ги опфаќа обврските по видување.

Изложеноста на банките на ризикот од промена на каматните стапки е најголема во рочниот сегмент од три до шест месеци. Во рочните сегменти со пократка рочност (до три месеци) постои поголем степен на врамнотеженост помеѓу каматочувствителните средства и обврски. Прилагодливите каматни стапки се присутни и кај средствата и кај обврските, во речиси сите рочни сегменти. Исклучок се каматочувствителните средства во рочниот сегмент до еден месец каде што главното место го имаат позициите со фиксни каматни стапки²¹. На страната на каматочувствителните обврски, позициите со фиксни каматни стапки се најзастапени во сегментите со подолги рочности, главно поради орочените депозити со преостаната рочност над шест месеци, додека во рочните сегменти со помала рочност главното место го имаат позициите со прилагодливи каматни стапки, поради депозитите по видување. Рочната структура на прилагодливите каматни стапки ги претставува очекувањата на банките за периодот до следното „прилагодување“ на висината на каматните стапки (од три до шест месеци за средствата со прилагодливи каматни стапки, и за еден месец за обврските со прилагодливи каматни стапки).

²¹ Главната улога на фиксните каматни стапки во рочниот сегмент до еден месец произлегува од рочните карактеристики на основните инструменти на монетарната политика (задолжителната резерва и благажничките записи имаат договорна рочност до еден месец) и на инструментите на домашниот пазар на пари, напоредно со изразените склоности на банките своите девизни ликвидни средства да ги инвестираат на краток рок како депозити во странски банки.

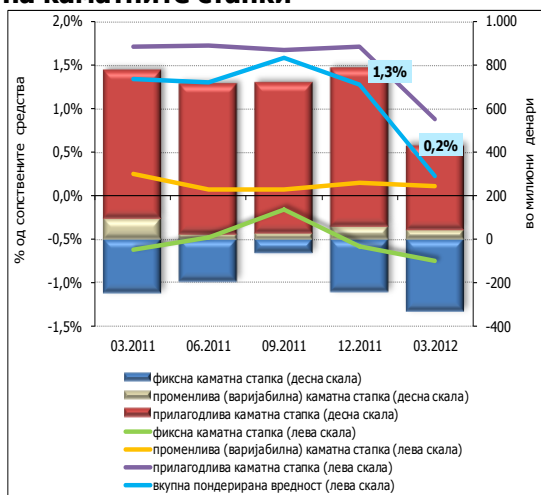

Графикон бр. 73 Јаз меѓу каматочувствителните средства и обврски, според типот на каматните стапки и валутата

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 74 Нето пондерирана вредност и однос на вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности и сопствените средства, според типот на каматните стапки

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Од валутен аспект, јазот помеѓу каматочувствителните средства и обврски е позитивен кај позициите во денари и во денари со девизна клаузула, а негативен кај позициите во евра. Во првиот квартал од 2012 година денарските позиции бележат зголемен придонес во формирањето на изразено позитивниот јаз кај фиксните каматни стапки, главно поради државните хартии од вредност и благајничките записи. Од друга страна, негативниот јаз кај прилагодливите каматни стапки се должи на позициите во евра и е последица на фактот што поголем дел од орочените депозити во евра се со прилагодливи каматни стапки.

4.2. Пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности

Незначителното влијание на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности произлегува од практиката на банките претежно да ги користат прилагодливите каматни стапки кај кредитните и депозитните банкарски производи. На 31.3.2012 година, вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности изнесува 102 милиона денари и во споредба со крајот од 2011 година забележа значителен пад од 437 милиони денари (или 81%)²² (анекс бр. 28). Ваквите движења го зголемија придонесот на нето пондерираната позиција со фиксна каматна стапка во формирањето на вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности. Оттука, соодносот меѓу вкупната

²² Овој пад е последица на корекции во извештајните форми извршени од страна на неколку банки, кај неискористените кредитни лимити и неискористените лимити на кредитни картички. Имено, во текот на неколку извештајни периоди по донесувањето на Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 163/2008 и 144/2009), дел од банките пријавувале неискористени кредитни лимити и неискористени лимити на кредитни картички како активни останатите (класични) вонбилансни позиции изложени на ризик на промена на каматните стапки, иако реално на овие позиции тие не пресметуваат камата поради што и не претставуваат каматочувствителни позиции.

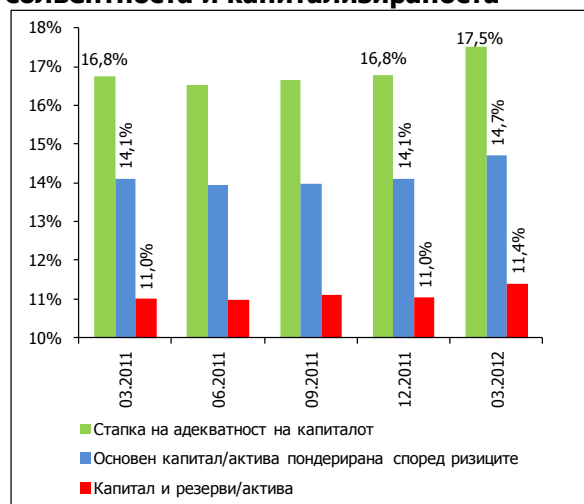

пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности и сопствените средства²³ се сведе на минимални 0,2%. По одделни банки, овој сооднос се движи во интервал од 0,1% до 7,2%, со медијана од 1,4%, при што највисокиот сооднос е забележан кај една банка којашто не применува прилагодливи каматни стапки.

5. Ризик од несолвентност

Солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем бележат подобрување, како резултат на повисоките стапки на раст на капиталните позиции, во споредба со растот на активностите на банките. Зголемувањето на сопствените средства најмногу произлегува од задржувањето на дел од добивката за 2011 година во резервниот фонд на банките и спроведените докапитализации кај две банки. Дополнително, дозволеният износ на субординираните инструменти којшто може да се вклучи во пресметката на сопствените средства забележа извесно зголемување. Најголем дел од растот на сопствените средства, банките го употребија за зајакнување на „слободниот“ капитал над минималното ниво потребно за покривање на ризиците. Капиталот потребен за покривање на ризиците забележа извесно зголемување за што, речиси во целост, придонесе растот на капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик којшто произлегува од секторот „претпријатија“.

Графикон бр. 75 Показатели за солвентноста и капитализираноста

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Капиталот потребен за покривање на валутниот ризик се намали во првото тромесечје од 2012 година поради стеснувањето на нето девизната позиција во евра.

5.1. Показатели за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем

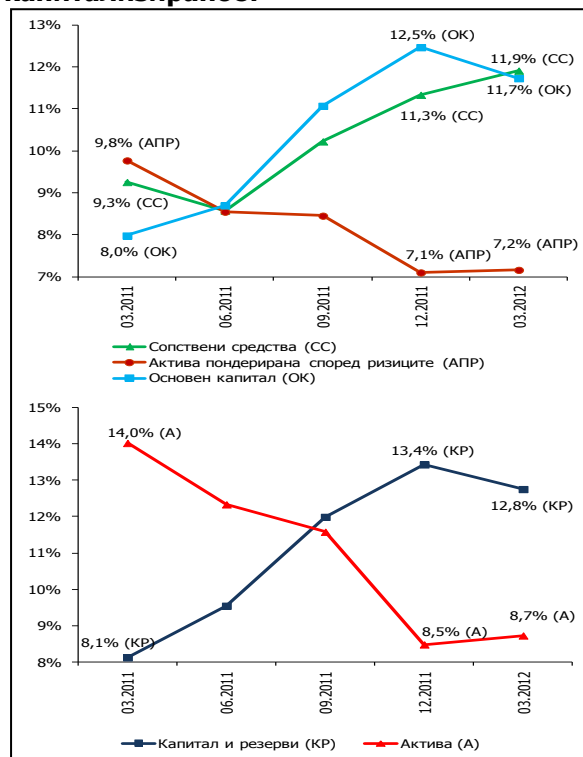
Показателите за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем се сè уште на високо ниво и бележат подобрување. На годишна основа (31.3.2011 - 31.3.2012 година), стапката на адекватност на капиталот се зголеми за 0,7 процентни поени, а соодносот меѓу основниот

²³ Согласно со Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 163/2008 и 144/2009), соодносот меѓу вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарски активности и сопствените средства на банката може да изнесува до 20%.

капитал²⁴ и активата пондерирана според ризиците се зголеми за 0,6 процентни поени.

Графикон бр. 76 Годишни стапки на промена на компонентите на показателите за солвентност и капитализираност

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

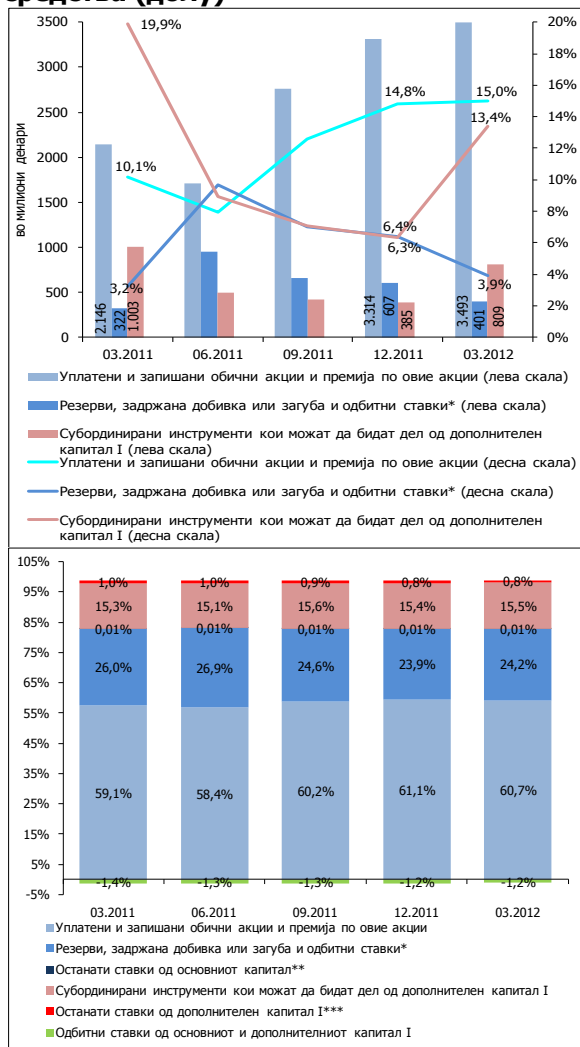
По три последователни квартали на постојано намалување на годишните стапки на раст на активата и активата пондерирана според ризиците, во првиот квартал од 2012 година годишниот раст на активностите на банките забележа извесно забрзување. Истовремено, по подолг период, годишните стапки на раст на капиталот и резервите и основниот капитал на банките остварија одредено забавување. Сепак, и натаму, **годишните стапки на раст на сопствените средства, основниот капитал и капиталот и резервите се значително повисоки (за околу 50%) во споредба со годишните стапки на раст на вкупната актива и активата пондерирана според ризиците.** Годишните стапки на раст на активата и активата пондерирана според ризиците се за 0,2 и 0,1 процентен поен, соодветно, повисоки, во споредба со годишниот раст остварен во периодот 31.12.2010 - 31.12.2011 година. Истовремено, годишниот раст на основниот капитал и капиталот и резервите е понизок за 0,8 и 0,6 процентни поени, соодветно, во споредба со растот забележан во периодот од 31.12.2010 до 31.12.2011 година. Сепак, остварените годишни стапки на раст на капиталните позиции на банките се двоцифрени, наспроти забележаниот едноцифрен годишен раст на активностите, што упатува на натамошно подобрување на показателите за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем.

Во првиот квартал од 2012 година, сопствените средства на банките се зголемија за 2.085 милиони денари, или за 5% (на годишна основа сопствените средства се зголемија за 4.700 милиони денари, или за 11,9%). Повеќе од половината од овој раст произлегува од задржувањето на дел од добивката остварена во 2011 година во капиталот на банките. Така,

²⁴ Станува збор за основниот капитал по одбитните ставки од збирот на основниот и дополнителниот капитал.

Графикон бр. 77 Годишни промени на избрани ставки од сопствените средства (горе) и структура на сопствените средства (долу)

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: *Одбитни ставки се: загуба на крајот на годината/тековна загуба, сопствени акции, нематеријални средства, нето негативни ревалоризациски резерви, разлика меѓу потребната и извршената исправка на вредноста/посебна резерва;

**Опфаќа: позиции како резултат на консолидација (позитивни ставки) и останати позиции што можат да се вклучат во основниот капитал;

***Опфаќа: уплатени и запишани кумулативни приоритетни акции и премија од овие акции, ревалоризациски резерви и хибридни капитални инструменти.

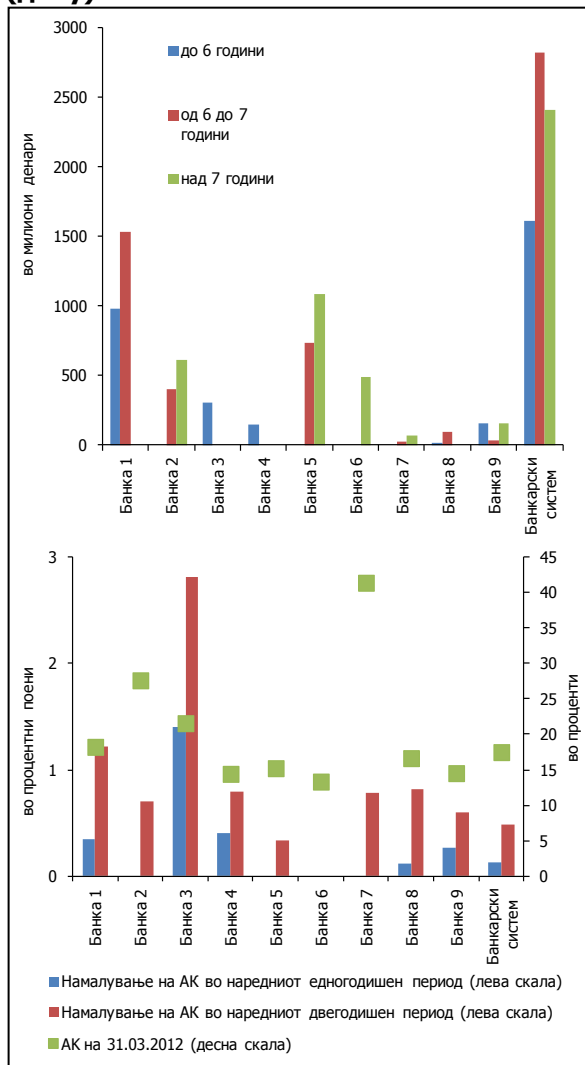
ставката „резерви и задржана добивка или загуба“, од основниот капитал на банките, забележа квартален раст од 1.212 милиони денари, што произлегува од задржувањето на дел од добивката остварена во 2011 година во резервните фондови, кај две банки од групата големи банки. Наспроти тоа, една банка од групата мали банки за остварената загуба во 2011 година, ја зголеми акумулираната загуба од претходните години.

Во првото тримесечје од 2012 година, беше спроведена докапитализација кај две банки од групата средни банки, во вкупен износ од 1.105,5 милиони денари, што исто така даде позначителен придонес во зголемувањето на сопствените средства на банките. Кај едната банка докапитализацијата беше во целост спроведена од страна на матичното лице, додека кај другата банка, покрај матичното лице, во зголемувањето на капиталот учествуваше и ЕБОР.

Во основниот капитал на банките позначителна промена во првиот квартал од 2012 година, забележа ставката „загуба на крајот од годината или тековна загуба“. Оваа одбитна ставка од основниот капитал се зголеми за 604 милиони денари, како последица на остварениот негативен финансиски резултат во првото тримесечје од 2012 година.

Графикон бр. 78 Структура на износот на субординирани инструменти коишто се вклучени во дополнителниот капитал I, според нивната преостаната рочност, со состојба на 31.3.2012 година (горе) и намалување на адекватноста на капиталот (АК) во наредниот период врз основа на навлегување на субординираните инструменти во последните пет години до рокот на достасување, при сè друго непроменето (долу)

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првите три месеци од 2012 година, износот на субординирани инструменти коишто можат да бидат дел од дополнителниот капитал I се зголеми за 364 милиони денари. Најголем дел од овој раст не е резултат на нови вложувања во форма на субординирани инструменти, туку на растот на основниот капитал како резултат на извршената докапитализација кај една банка од групата средни банки, поради што се зголеми и дозволениот износ на дополнителен капитал I којшто може да се вклучи во сопствените средства²⁵. Само една банка од групата мали банки издаде нов субординиран инструмент, во износ од 15 милиони денари, но најголемиот дел од овој износ не може да го вклучи во сопствените средства. Кај една банка од групата средни банки, субординираните инструменти навлезе во последните 4 години до рокот на достасување, што предизвика намалување на вредноста по која е вклучен во пресметката на сопствените средства, за 49 милиони денари²⁶, додека кај друга банка од групата големи банки износот на субординираните инструменти што се вклучува во пресметката на сопствените средства забележа раст од 9 милиони денари, што се должи на курсни разлики.

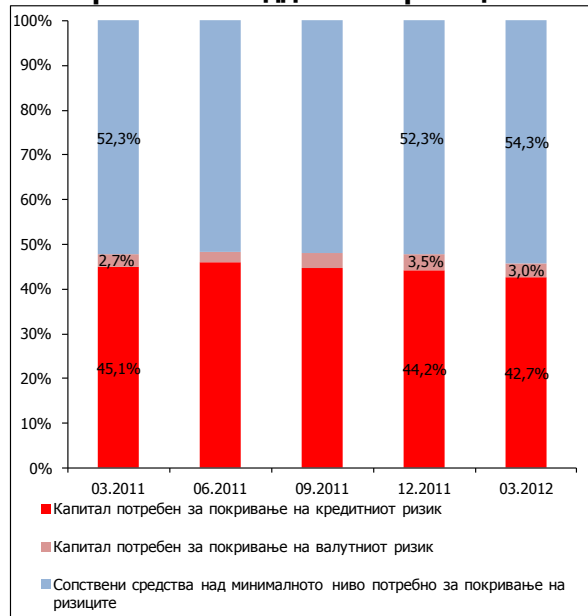
Повеќе детали во врска со движењата на сопствените средства на одделните групи банки се прикажани во анексот бр. 29.

²⁵ Согласно со регулативата, износот на субординираните инструменти коишто се дел од дополнителниот капитал I не смее да надмине 50% од износот на основниот капитал на банката.

²⁶ Согласно со регулативата, при пресметката на сопствените средства, во текот на последните пет години до рокот на достасување или исплата износот на субординираните инструменти се дисконтира за 20% секоја година.

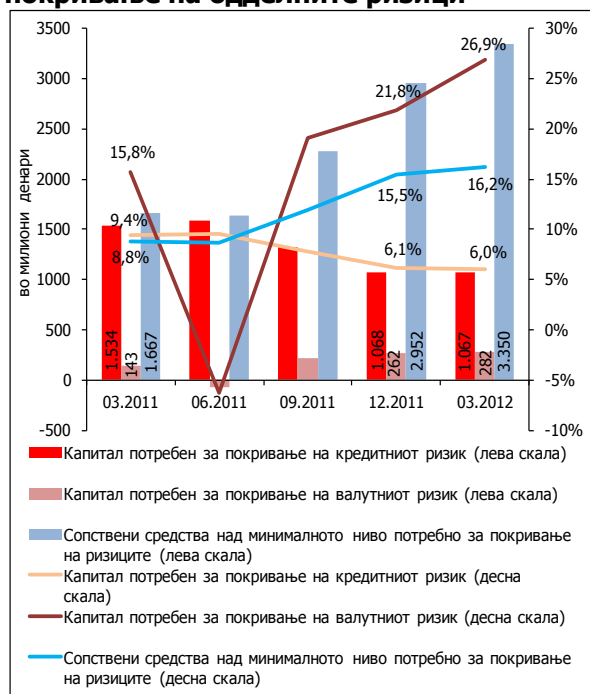

Графикон бр. 79 Структура на сопствените средства, според употребата за покривање на одделните ризици

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 80 Годишна, апсолутна и процентуална промена на сопствените средства, според употребата за покривање на одделните ризици

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Од аспект на употребата на сопствените средства на банкарскиот систем за покривање на одделните ризици, во првиот квартал од 2012 година дојде до натамошно зајакнување на „слободниот“ капитал над минималното ниво потребно за покривање на ризиците. Така, сопствените средства над минималното ниво потребно за покривање на ризиците се зголемија за 1.966 милиони денари, или за 8,9%.

Во првото тримесечје од 2012 година, капиталот потребен за покривање на ризиците се зголеми за 118 милиони денари, или за 0,6% (на годишна основа, капиталот потребен за покривање на ризиците се зголеми за 1.349 милиони денари, или за 7,2%), за што во целост придонесе растот на капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик. Капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик се зголеми за 254 милиони денари. Најголем дел од кварталното зголемување на капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик произлегува од кредитните активности на банките со претпријатијата. Зголемените пласмани на МБПР кај домашните банки се делумна причина за дополнително ангажираниот капитал потребен за покривање на кредитниот ризик.

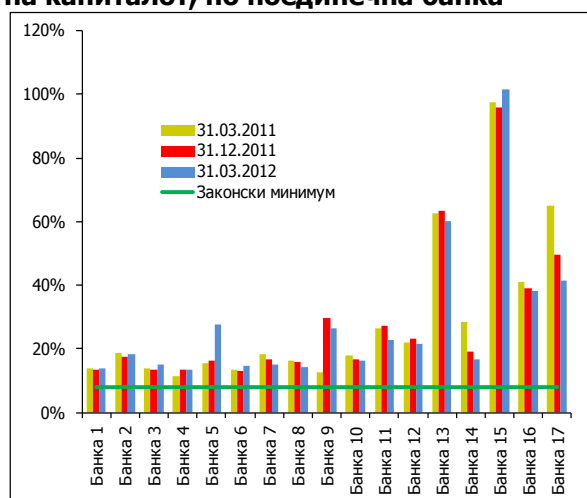
Капиталот потребен за покривање на валутниот ризик забележа квартален пад од 135 милиони денари. Намалувањето на капиталот потребен за покривање на валутниот ризик произлегува од кварталното стеснување на нето девизната позиција во евра, што пак е последица на

поголемиот пад на активата во евра (за 3.941 милион денари), во споредба со падот на пасивата во евра (за 1.089 милиони денари)²⁷.

Повеќе детали во врска со движењата на капиталот потребен за покривање на ризиците и стапката на адекватност на капиталот, по одделни групи банки, се прикажани во анексот бр. 30.

Графикон бр. 81 Стапка на адекватност на капиталот, по поединечна банка

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: Редоследот на банките е според големината на учеството на секоја банка во вкупната актива на банкарскиот систем, на 31.3.2012 година.

Анализата по поединечна банка упатува на солидно ниво на солвентност и капитализираност на одделните банки. Во првиот квартал од 2012 година, банките со повисоки пазарни учества ја зголемија стапката на адекватност на капиталот. Банките во Република Македонија имаат барем за две третини повисока стапка на адекватност на капиталот во споредба со законски пропишаното ниво од 8%. Во првото тромесечје од 2012 година, шесте банки со највисоко пазарно учество, според големината на активата (вкупно пазарно учество од 79,9% на 31.3.2012 година), ја зголемија стапката на адекватност на капиталот (освен една банка, којашто ја одржа адекватноста на капиталот на исто ниво). Речиси сите останати банки забележаа извесен пад на стапката на адекватност на капиталот.

5.2. Стрес-тестирање на отпорноста на банкарскиот систем на симулирани хипотетички шокови

На 31.3.2012 година, спроведените стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем и на одделните банки во Република Македонија на евентуални шокови покажаа дека банкарскиот систем и одделните банки главно се отпорни на влијанието на овие шокови. По спроведувањето на симулациите, кај една банка се забележува намалување на адекватноста на капиталот под 8%.

²⁷ Утврдени согласно со важечката Одлука и Упатство за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот.

Табела бр. 8 Резултати од стрес-тест симулациите за отпорноста на банкарскиот систем и одделните банки на хипотетички шокови

Реден број на симулација	Адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем, пред симулација			Број на банки, чија адекватност на капиталот е под адекватноста на капиталот на банкарскиот систем, пред симулација			Адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем, по симулација			Банка со најниска адекватност на капиталот, по симулација			Број на банки, чија адекватност на капиталот по симулација е под адекватноста на капиталот на банкарскиот систем, по симулација (број на банки чија адекватност на капиталот по симулација е помала од 8%)		
	03.2011	12.2011	03.2012	03.2011	12.2011	03.2012	03.2011	12.2011	03.2012	03.2011	12.2011	03.2012	03.2011	12.2011	03.2012
1	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	16,1%	16,0%	16,7%	10,9%	12,7%	12,8%	7 (0)	7 (0)	8 (0)
2	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	14,7%	14,4%	15,0%	9,9%	11,0%	11,0%	6 (0)	6 (0)	10 (0)
3	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	13,3%	12,8%	13,3%	8,4%	8,0%	6,7%	7 (0)	7 (0)	9 (1)
4	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	14,8%	14,5%	15,2%	9,9%	11,0%	11,5%	7 (0)	6 (0)	10 (0)
5	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	13,2%	12,6%	13,2%	8,7%	8,7%	7,8%	7 (0)	7 (0)	9 (1)
6	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	13,3%	12,7%	13,4%	8,8%	8,7%	8,5%	7 (0)	7 (0)	8 (0)
7	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	16,6%	16,7%	17,3%	11,0%	13,2%	13,5%	7 (0)	7 (0)	8 (0)
8	16,8%	16,8%	17,5%	7	7	8	14,1%	14,1%	14,8%	8,7%	9,6%	10,5%	7 (0)	8 (0)	6 (0)

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Оваа стрес-тест анализа се темели врз примената на осум хипотетички симулации, од кои:

- три симулации за изолиран кредитен шок, (зголемување на изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 10%, 30% и 50%),
- четврта симулација како комбинација на кредитен и каматен шок (зголемување на изложеноста на кредитен ризик во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 30% и пораст на каматните стапки на одделните активни и пасивни, билансни и вонбилансни, позиции, од 1 до 5 процентни поени),
- петта симулација како комбинација на кредитен и девизен шок (зголемување на изложеноста на кредитен ризик во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50% и депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20%),
- шеста симулација како комбинација на шоките на страната на кредитниот ризик, девизниот ризик и ризикот на каматна стапка (зголемување на кредитната изложеност во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50%, депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20% и зголемување на каматните стапки на одделните активни и пасивни, билансни и вонбилансни, позиции, од 1 до 5 процентни поени),
- седма симулација, апрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар во висина од 20%,
- осма симулација, истовремена прекласификација во категоријата на ризик „В“ на петте најголеми кредитни изложености кон нефинансиските лица (вклучувајќи ги и поврзаните лица).

6. Профитабилност

Во првото тримесечје на 2012 година, македонскиот банкарски систем оствари вкупен негативен финансиски резултат од 229,9 милиони денари, што во споредба со истиот период од претходната година претставува продлабочување на загубата за 149,4 милиони денари. Главната причина за ова се зголемените загуби за кредитен ризик, и покрај растот на нето каматниот приход. Со оглед на високиот раст на изложеноста во категоријата на ризик „Г“ (од која вообичаено една третина преминува во категоријата на ризик „Д“), може да се очекува натамошен раст на кредитните загуби. Бројот на банки коишто остварија негативен финансиски резултат во првите три месеци од 2012 година се зголеми на девет при што нивното учество во вкупната актива достигна 34,3%, наспроти 15,1% на 31.3.2011 година.

Главниот фактор за влошувањето на остварениот финансиски резултат на банкарскиот систем претставува значителното зголемување на исправката на вредноста којашто во целост го неутрализира

Графикон бр. 82 Абсолютен пораст/намалување на главните приходи и расходи, во однос на истиот период од претходната година

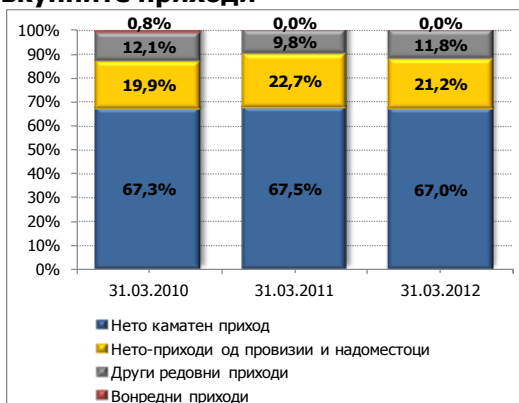
Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

зголемувањето на нето каматните приходи и другите редовни приходи. Годишниот прираст на исправката на вредноста е повисок за 1,4 пати од годишниот прираст на вкупните приходи на банките и е резултат на влошувањето на квалитетот на кредитното портфолио, во споредба со крајот на март 2011 година.

6.1. Структура на приходите и расходите на банкарскиот систем

Во првиот квартал на 2012 година, **вкупните приходи** на банките (вкупни редовни приходи²⁸ и вонредни приходи) се зголемија за 418,1 милион денари, односно за 11,6%. Порастот на вкупните приходи на банките се темели на зголемувањето на речиси сите приходни компоненти, со исклучок на намалувањето на вонредните приходи коишто имаат занемарливо учество во структурата на вкупните приходи (анекс бр. 3). Нето каматниот приход се зголеми за 263,7 милиони денари, односно за 10,8%, како резултат на порастот на каматните приходи што соодветствува со порастот на новоодобрените кредити, додека каматните расходи се намалија на годишна основа. Растот на останатите редовни приходи (за 121,3 милиони денари, или 34,4%) произлезе од зголемувањето на нето-приходите од курсни разлики и зголемените приходи врз основа на наплатени претходно отпишани побарувања. Растот на нето-приходите од провизии и надоместоци е умерен (33,3 милиони денари, или 4,1%).

Графикон бр. 83 Структура на вкупните приходи

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

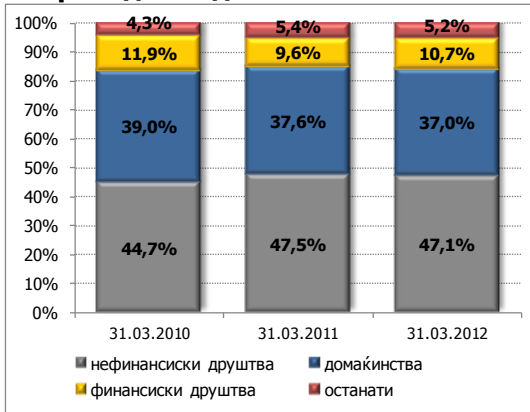
Во **структурата на вкупните приходи** во текот на првите три месеци на годината не се забележани позначајни промени. Сè уште најголемо учество од 67%

²⁸ Во вкупните редовни приходи се опфатени: нето каматниот приход, нето-приходите од провизии и другите редовни приходи (нето-приходите од тргување, нето-приходите од финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност, нето-приходите од курсни разлики, приходите врз основа на дивиденди и капитални вложувања, добивката од продажба на финансиски средства расположливи за продажба, капитални добивки останати од продажба на средства, ослободувањето резервирања за вонбилансни ставки, ослободувањето на останатите резервирања, приходи по други основи, приходите врз основа на наплатени претходно отпишани побарувања и загубите од продажба на финансиски средства расположливи за продажба).

има нето каматниот приход, додека умерено зголемување во структурата на приходите од 2 процентни поена имаат другите редовни приходи на банките.

Графикон бр. 84 Секторска структура на приходите од камати

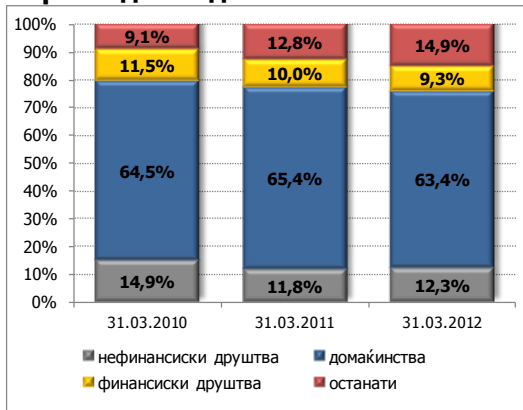

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од годината, **приходите од камати** остварија годишен раст од 236,6 милиони денари односно 5%, што е резултат на остварениот годишен кредитен раст и покрај намалувањето на активните каматни стапки. Најголем придонес во растот на каматните приходи, како и најголемо учество во структурата на каматните приходи имаат каматите од нефинансиските друштва. Каматниот приход од нефинансиските друштва се зголеми за 119,7 милиони денари, или за 5,5% што е резултат на кредитниот раст кон секторот „претпријатија“.

Каматниот приход од домаќинствата и финансиските институции, исто така, бележи годишен раст. Каматните приходи од домаќинствата се зголемија за 83,4 милиони денари, или за 4,9% што соодветствува со зголемената кредитна активност кон секторот „домаќинства“. Приходите од камати од финансиските институции бележат нагорни поместувања и се зголемија за 80,9 милиони денари, односно за 18,6%, што се должи на зголеменото вложување на банките во благајнички записи при непроменетост на каматната стапка. Каматниот приход од вложувањата во државни записи е вклучен во категоријата „каматен приход од останати субјекти“, чијшто раст забави и се сведе на 3,5% на годишна основа.

Графикон бр. 85 Секторска структура на расходите од камати

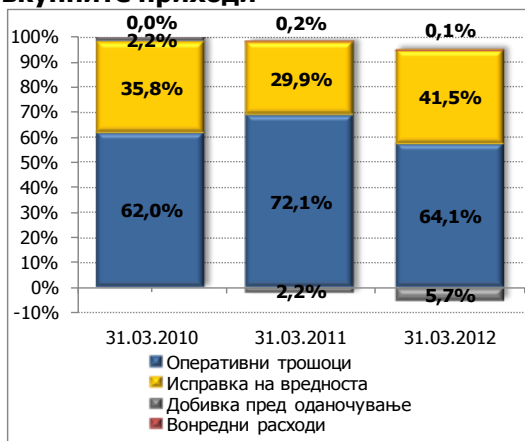

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Каматните расходи забележаа годишен пад од 27 милиони денари, или за 1,2% што се должи на намалувањето на расходите за камати за секторот „домаќинства“ и финансиските друштва. Во структурата на каматните расходи, во согласност со претежното учество на депозитите на населението во вкупните депозити на банките, преовладуваат каматните расходи за секторот „домаќинства“.

Графикон бр. 86 Користење на вкупните приходи

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките

Графикон бр. 87 Структура на оперативните трошоци

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Сепак, како резултат на засиленото намалување на каматните расходи на секторот „домаќинства“ и на финансиските друштва во споредба со вкупните каматни расходи, нивното учество во структурата на каматните расходи се намали за 2 процентни поена и 0,7 процентни поени, соодветно. За разлика од нив, учеството на каматните расходи кон нефинансиските друштва и останатите сектори умерено се зголеми за 0,5 процентни поени и 2,1 процентен поен, соодветно.

Најголем дел од вкупните приходи се троши за покривање на оперативните трошоци²⁹ на банките, чиешто процентуално учество во вкупните приходи се намали за 8 процентни поени за сметка на зголемувањето на учеството на расходите за исправка на вредноста.

Најголемо учество во структурата на **оперативните трошоци** имаат трошоците за вработените и општите административни трошоци. Нивното учество во вкупните оперативни трошоци се задржа на слично ниво како и во претходната година. Притоа, во рамките на оперативните трошоци најголем годишен пораст од 32,5 милиони денари, односно за 12,2%, има кај премиите за осигурување на депозити што соодветствува со годишниот раст на вкупните депозити од финансиски и нефинансиски субјекти. Поизразено годишно намалување кај одделните компоненти на оперативните трошоци има кај трошоците за посебна резерва за вонбилансна изложеност од 47,9 милиони денари, односно од 33,3%.

²⁹ Оперативните трошоци ги опфаќаат: трошоците за вработени, амортизацијата, општите и административните трошоци, премиите за осигурување депозити и останатите расходи, освен вонредните расходи.

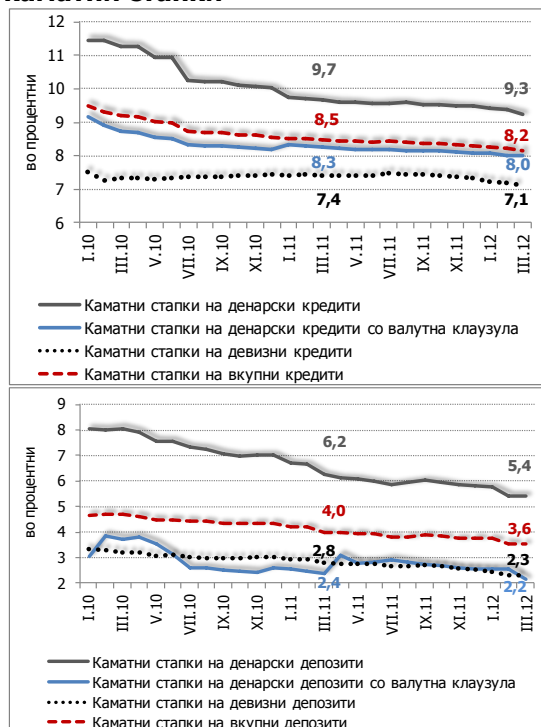

Графикон бр. 88 Добивка пред исправка на вредноста и пред оданочување, добивка по исправка на вредноста, а пред оданочување

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 89 Движење на активните (горе) и пасивните (долу) каматни стапки

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Исправката на вредноста претставува главниот фактор за остварените негативни финансиски резултати на банките.

На ниво на целиот банкарски систем исправката на вредноста забележа значителен пораст од 592,2 милиона денари (54,8%) во споредба со март 2011 година, што се должи на влошување на кредитното портфолио на банките. Доколку се анализира износот на добивката пред издвојувањето на исправката на вредноста, тогаш се добива позитивен финансиски резултат од 1.446,7 милиони денари, што во споредба со претходната година е повисок за 442,8 милиони денари, односно за 44,2%.

6.2. Движење на каматните стапки и каматниот распон на банкарскиот систем

Трендот на постепено намалување на активните и пасивните каматни стапки продолжи и во текот на првото тримесечје на 2012 година. Најизразено намалување на активните каматни стапки во однос на март 2011 година имаше кај каматните стапки на денарските и девизните кредити од 0,4 процентни поени и 0,3 процентни поени, соодветно. Засилено намалување е забележано кај пасивните каматни стапки, пред сè кај денарските и девизните депозити од 0,8 процентни поени и 0,5 процентни поени, соодветно.

Засиленото намалување на пасивните во однос на активните каматни стапки доведе до зголемување на каматните распони помеѓу каматите на кредитите и депозитите во денари и девизи за 0,4 процентни поени и 0,2

Графикон бр. 90 Каматен распон

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

процентни поена, соодветно. Ваквите движења на каматните стапки и следствено на тоа на каматните распони, предизвикаа приближување на каматните распони во денари, девизи и денари со девизна клаузула.

6.3. Показатели за профитабилноста и ефикасноста на банките

Остварениот негативен финансиски резултат на банките во првите три месеци на годината придонесе за **влошување на основните показатели за профитабилноста на банките, иако оперативната ефикасност на банкарскиот систем се зголеми.**

Табела бр. 9 Показатели за профитабилноста и ефикасноста во работењето на банкарскиот систем

Показатели	Банкарски систем	
	31.03.2011	31.03.2012
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	-0,1%	-0,3%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	-1,0%	-2,5%
Оперативни трошоци /Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	72,1%	64,1%
Некаматни расходи/Вкупни редовни приходи	78,5%	70,6%
Трошоци за плати /Вкупни редовни приходи	27,0%	24,4%
Трошоци за плати /Оперативни трошоци	37,5%	38,1%
Исправка на вредноста за финансиски и нефинансиски средства / Нето каматен приход	44,4%	62,0%
Нето каматен приход /Просечна актива	3,2%	3,2%
Нето каматен приход /Вкупни редовни приходи	67,5%	67,0%
Нето каматен приход /Некаматни расходи	86,0%	94,9%
Некаматни приходи/Вкупни редовни приходи	38,7%	33,0%
Добивка (загуба) од работењето /Вкупни редовни приходи	-2,2%	-5,7%

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

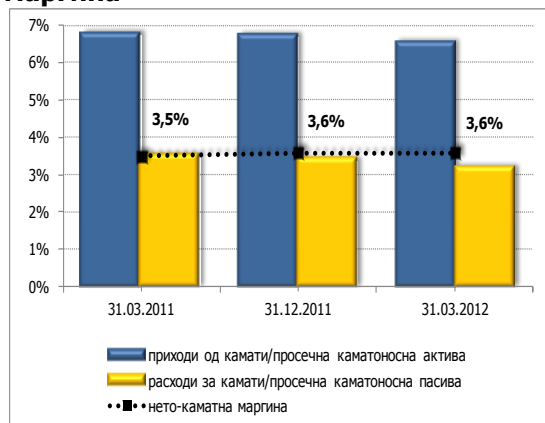
Во првиот квартал од 2012 година се продлабочија негативните вредности на **стапките на поврат на активата (ROAA) и на капиталот (ROAE)**. Влошување се забележува и кај профитната маргина³⁰ на банкарскиот сектор.

На покривањето на исправката на вредноста на банките се трошат 62% од нето каматниот приход, во споредба со претходната година кога овој сооднос изнесуваше 44,4%.

³⁰ Профитната маргина претставува однос на добивката (загубата) од работењето и вкупните редовни приходи.

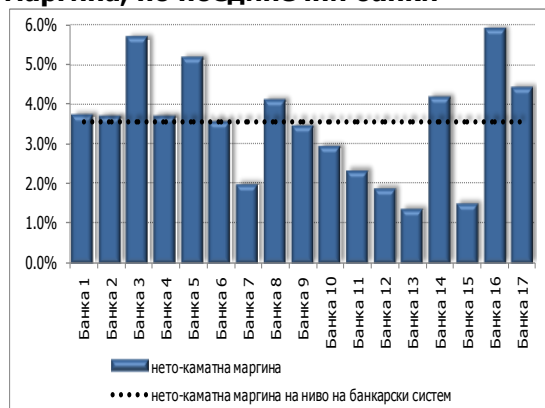

Графикон бр. 91 Нето каматна маргина

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 92 Нето каматна маргина, по поединечни банки

Извор: Народната банка, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Кај останатите финансиски показатели, како што е оперативната ефикасност, има подобрување, со исклучок кај групата мали банки (анекс бр. 31). Имено, во текот на првото тримесечје на годината дојде до умерено намалување на делот од вкупните редовни приходи којшто се користи за покривање на оперативните трошоци. Сличен заклучок може да се добие и од останатите показатели за соодносот помеѓу одделните видови трошоци и вкупните редовни приходи коишто бележат подобрување во споредба со истиот период од претходната година.

Нето каматната маргина³¹ е на непроменето ниво во однос на крајот на претходната година, како резултат на речиси истоветниот пораст на нето каматниот приход и просечната каматоносна актива³².

Од вкупно седумнаесет банки, осум банки остварија пониска нето каматна маргина од нето каматната маргина остварена на ниво на банкарскиот систем.

³¹ Нето каматната маргина е пресметана како сооднос помеѓу нето каматниот приход и просечната каматоносна актива. Заради споредливост, каматните приходи и расходи за првиот квартал се сведени на годишна основа.

³² Просечната каматоносна актива е пресметана како аритметичка средина од износите на каматоносната актива на крајот на соодветниот квартал од тековната година и на крајот на претходната година.

АНЕКСИ